КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЫЕ УГТУУЛАН

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...9 (10023) | 1962 оной ноябриин 15, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Арга боломжонуудаа элирүүлэе

...жахынуудта үнеэд үсөөн. Юу хэлтэйб?

..., совхозуудай фермэнүүд-...эй too эрид олошоруулха ...долоон жэлэй туршада ...шиидхэхэ шухала зорил-...гоб гэхэдэ, үнеэдэй too оло-...үйгөөр үхэрэй мяха, һү ...шань бэрхэтэй ха юм. До-...эй туршада республикын ...та үнеэдэй too хоёр да-...рхо зэргэтэй. Тиихын ту-... үнеэд 15 процент олон ...артай. Зүгөөр үнгэрһэн ...эй туршада долоон жэ-...эр хараалагдаһан энэ зо-...лтагүйгөөр дүүргэгдэжэ

...ын гурбан жэлэй туршада ...совхозуудта үнеэдэй too ...зэргээр миил 4 про-... болоо. Байгша оной ...да эбэртэ бодо мал 2,6 ...рэ тоодо үнеэд 5,5 про-...роо.

... too олошоруулхада юун ...?

...жэлэй түсэбэй ёһоор үнеэ-...дээ 15 процентһээ бага ...олошоруулхын тула жэлэй ...н үнеэн бүридэ 35 түрэ-...й байха хэрэгтэй. Бодото ...оз, совхозуудта тэрэнь ... хүрэнэ. Гэхэ зуура, 100 ...дэ аяар 60 гаран эмэ ха-...аг.

... эмэ хашарагуудынай саа-...н болгогдоногүй гээшэб? ...да харюусахын тула хэ-...римтануудые хараад үзэе. ...республикын колхоз, сов-...44 мянган эмэ хашараг ... тэдэнь тэрэ жэлдээ ...улагдажа, 1960 ондо ту-...йгаа. Бодото дээрээ 1960 ...о 17 мянган шэнэ гун-... гэхэ гү, али эмэ хаша-...38 процентнь үнеэдэй ... Тиигэжэ тэрэ жэлдэ 27 ... хашараг үсхэбэридэ ...шуу.

... байдал 1961 ондо үзэг-...ной эхиндэ республикын ...а 50 мянга гаран эмэ ... байжа, тэдэнь 1961 ...й тоодо орохо байгаа. ...дэ оройдоо 22,7 мян-... тугаллаа гэхэ гү, али ...эмэ хашараг гаргашалаг-...э байдал энэ жэлдэшье

...шарагуудые саг соонь ...улаагүйһөө боложо кол-...уд айхабтар ехэ мяха, ...ахаһаа гадна, продук-...ь үнэ сэнгые дээшэлүү-...ун энэ ушарһаа эбэртэ ...үнеэдэй too олошоруулха ...жэл бүри дүүргэгдэнэ-

...совхозууд эмэ хашарагуу-...ь ороондо оруулангүй, ...эн болгожо тугаллуул-...ехэ тэжээл, мүнгэ зөөри ...лна гээшэб? Юуб гэхэ-...арагууд үбэлэй сагта ...еэлүүлэгдэһэн дээрэһээ ...шаданагүй. Тиигэжэ 18 ...он эмэ хашараг 180— ...иһаа дээшэ татадаггүй ... ороондо оруулха эрил-...гүй байха юм.

...ата, эмэ хашарагууд ...та даалгагдажа үгтэнэ-...лай түрэхэһөө эхилээд, ...о, хээлитэй болоторнь ...ада харууһалуулха гэ-...й дүршэл аша үрэ ехэ-..., республикын ажахы-...өөр хэрэглэгдэнэгүй.

...дна, ажахын зарим ...эд малай байра болон ...тамагта шалтаад эмэ ... зорюута ороондо ...айдаг. Эдэ бүхы шал-... боложо, эмэ хашара-... боложо шадангүй ...

...улагдаа болоһон эмэ ...гаар ондо орожо, тү-...ранхай байжа, өөлэ-...эй тугал гаргажа, һү ... байдаг. Тугаллаһан ... муутай байжа, саг ... ородоггүй, тиигээд ... һубайршадаг. Тиимэ ...шад гунжадые го-...аад, өөһэдтөө хуу-... үлөөдэг заншалтай. ... хүгшэрһэн үнеэд го-...ин залуу үнеэд голэг-...нь гэмшэлтэй.

...юроо гологдодог дээ-...эхэ малай too биратай ... һүүлэй дүрбэн жэлэй ...9 онһоо 1962 оной ок-тябрь хүрэтэр) колхоз, совхозуудта 71,6 мянган гунжадай тугаллаашье һаа, энэ үедэ үнеэдэй too миил 17 мянган толгойгоор олошороо. Эдэ too баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада 54 мянга гаран үнеэд гаргашалагдаа бшуу. Үнэхөөр хүгшэрһэн үнеэдые голодоһондо гаргабал, жэлдээ үнеэдэй 7—8 процентнь гэхэ гү, али хамтадаа дүрбэн жэлдэ 24 мянган үнеэд гаргашалагдаха һэн. Тиимэһээ ямаршье шалтаггүйгөөр аяар 30 мянган залуу үнеэд үүсэлэгдээ, гүрэндэ тушаагдаа ха юм.

Улаан-Үдын нютагай үйлэдбэриин управлениин харьяата ажахынууд долоон жэлэй эхиндэ 16230 үнеэтэй байтаа. Тэрэнһээ хойшонхи үедэ 13907 гунжад тугаллаха гэхэ гү, али үнеэдэйнь too хоёр дахин шахуу олошорхоор һэн. Теэд бодото дээрээ байгша оной октябрь һарада эндэхи ажахынууд миил 18693 үнеэтэй байшоо. Тиигэжэ дүрбэн жэлэй туршада үнеэдынь миил 2463 толгойгоор олошорһон болоно. Зүгөөр энэ үедэ 11,5 мянган үнеэд гаргашалагдаһан байна.

Иимэ байдал мүн Кабанскын нютагай үйлэдбэриин управлениин харьяата ажахынуудта үзэгдэнэ. Эндэ дээрэ хэлэгдэһэн сагай туршада 19,5 мянган гунжадай тугаллабашье, үнеэдэйнь too оройдоо 3,8 мянган толгойгоор олошороо.

Таряа талха таридаггүй, хонёор үсөөн Ахын аймагай колхозууд гол анхаралаа эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ, нэн түрүүн үнеэдэй too олошоруулха хэрэгтэ табиха ушартай байһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье эндэхи ажахынуудта долоон жэлэй эхилһэнһээ хойшо үнеэдынь 5,5 процентээр олошороо гэхэ гү, али жэлдээ арайхан 1 процентһээ үлүүхэнээр олон болоо бшуу. Аймагай партийна, советскэ органууд, эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мал ажалай продуктнуудые эрид ехэдхэхэ гэһэн КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэриие ямар аргаар дүүргэхэ гэжэ бодомжолноб? Энэ аймагта шубуу, гахайшье үсхэбэрилэгдэдэггүй ха юм. Мяха ехээр абахын тула энэ аймагай колхозууд имагтал үнеэдээ олошоруулжа, олоор тугаллуулхые оролдохо уялгатай.

Үнеэдэй too мүн Баргажанай, Зэдын, Загарайн, Сэлэнгын, Түнхэнэй болон Мухар-Шэбэрэй колхоз, совхозуудта ехэ олошорногүй. Үнеэдэй иимэ багаар олошоруулагдажа байһан дээрэһээ гүрэндэ мяха, һү тушааха түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, байгша ондо 1958 онойхидо оробол, багсаахада, һүн 8—9 процент ехэ һаагдаха гэхэ гү, али бүхыдөө 94—95 мянган тонно абтаха болоно.

Долоон жэлэй түсэбэй ёһоор республикын колхоз, совхозууд 1964 ондо гүрэндөө 123 мянган тонно, 1965 ондо 140 мянган тонно һү тушааха ёһотой. Тиин энэ жэлдэ хамта 87 мянган тонно һүн гүрэндэ тушаагдахаар байна. Тиимэһээ үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхын хажуугаар республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа үнеэдэй too олошоруултада хандуулха болоно.

Байгша оной июниин 16-да КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол абажа, ерэхэ жэлдэ тугаллуулха эмэ хашарагуудай гүүртэнүүдые эмхидхэжэ, тэдэниие ороондо оруулха даабари колхоз, совхоз бүхэндэ үгтөө һэн. Тэрэ тогтоолой ёһоор республикын колхоз, совхозууд байгша ондоо 40800 эмэ хашараг ороондо оруулха байгаа. Жэлэй эхиндэ ажахынууднай 51100 эмэ хашарагтай байһан юм. Ямар ажахы, хэды шэнээн хашарагуудые ороондо оруулжа шадахаб гэжэ КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй гэшүүд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй тус тустайнь хөөрэлдөө һэн. Ороондо оруулхаар эмэ хашарагууд, гунжад ажахы бүхэндэ хүсэд бии, имагтал эмхидхэлэй хүдэлмэри шиидхэхэ байгаа.

Энэ шухала хүдэлмэриин удха шанарые һайса ойлгоһон колхозой түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнүүд, парткомуудай секретарьнар эмэ хашарагуудые ороондо оруулха хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, тэдэндэ үгтэһэн даабари амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байнхай. Энэ хүдэлмэри Баргажанай аймагай Дэрээнэй совхоздо (совхозой директор С. А. Цыбиков, парткомой секретарь С. Д. Гомбоев) һайнаар эмхидхэгдээ. Совхозой главна зоотехник нүхэр Гомбоев бүри апрель һарада эмэ хашарагуудые тус тустань шэгнэжэ, түрэһэн сагыень, үүлтэрыень тодорхойлоод, 620 хашарагуудые 6 гүүртэ болгожо хубаарилаа. Тиигээд гүүртэ бүхэндэ бухануудые табяа.

Һайнаар адуулагдажа, анхаралтайгаар харууһалагдаһан мал саг соогоо ороондо орожо, ноябриин эхеэр олонхинь хээлитэй болоод байгаа. Эдэ гунжадай ерэхэ жэлдэ тугаллахадань совхозой үнеэдэй too 30 процентээр олошорхо байна.

Эмэ хашарагуудые ороондо оруулха хүдэлмэри Тарбагатайн «Советская Россия», Сэлэнгын Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо, Борьёогой совхоздо болон бусад ажахынуудта һайнаар ябуулагдана.

Гэбэшье, юрэнхы дээрээ республика дотор эмэ хашарагуудые урэжүүлхэ түсэб муугаар дүүргэгдэжэ байна. Һүүлэй мэдээгээр миил 22,8 мянган хашараг ороондо оруулагдаа гэхэ гү, али даабари 56 процент дүүргэгдээд байна.

Энэ хүдэлмэри илангаяа Ахын аймагта муугаар ябуулагдана. Тэндэ 2100 хашараг урэжүүлэгдэхэ байгаад, оройдоо 645 хашараг ороондо оруулагдаа. Түнхэнэй аймагай ажахынууд хашарагуудые урэжүүлхэ түсэбөө миил 37 процент дүүргөө. Захааминай, Бэшүүрэй аймагуудай ажахынууд түсэбөө хахадлаашьегүй.

Шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаһан ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр, мүн тэдэндэ эрилтэ багатайгаар хандаһан нютагай үйлэдбэриин управлениин, КПСС-эй обкомой парторгнуудай гэмээр ерэхэ жэлдэ үнеэдэй too олошоруулха түсэбэй дүүргэлтэ бэрхэшээлтэй болонхой.

Аймагуудай партийна органууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүд үдэр саг гээнгүй эмэ хашарагуудай гүүртэнүүдэй байдалые шалгажа, ойрын үдэрнүүдтэ тэдэниие ороондо оруулжа дүүргэхэ хэмжээ абаха уялгатай. Энэмнай КПСС-эй ЦК-гай нээгдэхэеэ байгаа Пленумдэ манай бодото харюу болохо бшуу.

Энэ жэлдэ 40 мянган эмэ хашарагуудые ороондо оруулжа шадабал, ерэхэ жэлдэ хүгшэрһэн үнеэдые голодоһондо гаргаадшье, үнеэдэй too толгойе 30 процентээр олошоруулха арга олдохо бшуу. Тиигэбэл һү, мяха абаха, эбэртэ бодо малай too олошоруулха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ байнабди.

Н. Дорофеев,
КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо.

> *Бидэнэр гол дутуугаа үшөө зайсуулжа шадаагүй байнабди. Ушарынь, нэгэн адли эрхэ байдалтай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин хэмжээн ондо ондоо байһаар. Зарим ажахынууд 100 гектар газарта 75-100 центнер мяха абадаг, тиихэдэ 100 гектар газарта 20 центнер мяха абадаг тиимэ ажахынууд үсөөн бэшэ бии. 100 гектар газарта заримашуул 500-600 центнер һү һаадаг, нүгөөдүүлынь 50-200 центнер һү һаадаг байха юм. Эдэ бүгэдэ юрэнхы дүнгүүдтэ нүлөө үзүүлдэг байна.*
>
> Н. С. Хрущевой КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ бэшэһэн бэшэгһээ.

КАДРНУУД ГОЛ ШУХАЛА УДХА ШАНАРТАЙ

КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэгые толилһон газетэнүүдэй номерые манай артелиин колхознигууд яаралтайгаар хам шүүрэн абажа, уншана. Ажахымнай хүдөө ажахын жэлые ямар амжалтатайгаар дүүргээб, үшөө ямар арга боломжонуудые хэрэглэжэ болохоб гэһэн асуудалые таряашад үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ.

Хүдөө ажахые саашадань дэбжээхын түлөө тэмсэлдэ кадрнууд шиидхэхы удха шанартай гэжэ Никита Сергеевич Хрущев тон зүбөөр тэмдэглэнэ. Манай ажахыда мүнөө хоёр зуу шахуу механизатор хүдэлдэг. Трактористнууд, комбайнернууд, жолоошод манайда яһала олон гэжэ омогорхолтойгоор хэлэжэ шадаха байнабди. Энэ хадаа бүхы ургамалнуудые хаһа саг соонь хуряажа абаха, намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэхэ арга бидэндэ олгоо. Мүнөө жэлдэ сагай уларилай тааруугүй байбашье, хүсэ ехээр гаргашалагдадаг ургамал бологшо саахарай свёклын гектар бүриһөө дүрбэн зуун центнер ургаса хуряагдаа.

Мүнөө жэлдэ хэхээр хараалһандаа орходоо һураггүй бага юумэ хэһэн байнабди. Кукурузын ооооһо, үрэ жэмэс хуряажа абалга үшөөл гээгдэлтэй. Мал ажалай олон хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй байһаар. Энэнэй горитойхон шалтагааниинь гэхэдэ, манай кадрнууд мэргэжэлээр үшөөл дутамаг байна.

Колхознигуудай үйлэдбэриин мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые артелиин правлени, партийна организаци абажа байнхай. Түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд фермэнүүдтэ, бригадануудта байгуулагданхай. 65 малшан, 70 механизатор инженер В. Миняйловай хүтэлбэрээр өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлжэ байнхай.

Ажалайнгаа үрэ дүнгүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, дутуунуудые зайсуулха хэрэгтэ Н. С. Хрущевой бэшэг хүдөөгэй ажалшадые һургана.

Ф. Пискунов,
Алма-Атын областиин «Горный гигант» гэжэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Техникын хүсые дүүрэнээр ашаглаха

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй улам ехээр эршэдэжэ байһан эгээл энэ үедэ оронноймнай ажалшад алдарта Октябриингаа һайндэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар һаяхан угтаба.

Мүн республикымнай промышленностиин түрүү предприятинуудай хүдэлмэришэд түүхэтэ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсажа, продукци үйлэдбэрилхэ талаар арба һарынгаа даалгабаринуудые холо үлүүлэн дүүргэбэ. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын шэлэй механизированнэ завод, нарин сэмбын фабрика, «Электромашина» завод болон бусад предприятинууд оролсоно.

Модо бэлэдхэлэй промышленность республикымнай арадай ажахын горитойхон һалбаринуудай нэгэн болоно. Буряадай совнархозой ой модоной болон модоной ажахын управлениин предприятинуудай үйлэдбэрилһэн продукци—хэрэгсэлэй модон, хюрөөдэгдэһэн материал оронноймнай олохон заха, хизаарнуудай шэнэ барилгануудта, машина бүтээлгын ба эдеэ хоолой промышленностьда эльгээгдэдэг байна.

Абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ, үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэжэ байһан Баргажанай, Хандагайн, Хандагатайн леспромхозуудай хүдэлмэришэд һүүлэй жэлнүүдтэ амжалтатайгаар ажаллана. Тэдэнэр долоон жэлэй дүрбэдэхи жэл—1962 ондо абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Эдэ коллективүүд машина, техникээ һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, үйлэдбэридөө түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэдэгэйнгээ ашаар һара, квартал бүхэндэ гүрэнэй түсэб ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Зарим түрүү леспромхозуудай иимэ амжалтатайгаар хүдэлжэ байгаашье һаань, республика доторнай модо бэлэдхэлэй болон шэрэлгын хүдэлмэри бүхы дээрээ хангалтагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хэдэн олон леспромхозууд ажалай эмхидхэлэй хангалтагүйһөө эхилээд, илангаяа техникые муугаар ашагладаг дээрэһээ ехэхэн хэмжээнэй барилгын модо гүрэндөө дутуу үгөө. Һүүлэй хэдэн һара удаагуур Хүрьбын, Шулуутайн, Итанцын, бусад леспромхозууд модо шэрэхэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Иимэ хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаан юуб гэхэдэ, гол түлэб модо шэрэдэг автомашина, модо таллуулга дээрэ тракторнууд, мүн кран болон бусад техникэ муугаар ашаглагдана.

Үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэл хэхэ сагай үни галабта дүүрэһэншье һаа, зарим леспромхозуудай модо бэлэдхэлэй пункт, участогууд задагай зайдан зандаа байһаар. Мүнөө янгинама хүйтэнэй эхилээд байхада, газаа хонуулагдаһан тракторнуудые халаажа, хүдэлмэридөө гаратарнь, хахад үдэр үнгэрнэ.

Модо бэлэдхэлгэ ба шэрэлгэ дээрэхи хүдэлмэриин үшөө нэгэ ехэхэн дутагдалнуудай нэгэн юуб гэхэдэ, автомашинануудта модо ехэ багсаар ашаалха, бага комплексно бригадануудые олошоруулха талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри багаар ябуулагдана. Үйлэдбэриин эдэ гол шухала асуудалнууд леспромхоз бүхэнэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй онсо анхаралда байха аад, хүсэд хэрэгсээгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үбэлэй хүйтэнэй үедэ леспромхозуудай хүдэлмэридэ элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдодог гээшэ. Тэдэниие дары усадхажа, үлөөд байһан һараһаа дээшэ үе соо абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ талаар тон харюусалгатай зорилго леспромхоз бүхэнэй хүдэлмэришэдэй урда табигдана. Тиимэһээ леспромхозуудай холын пункт, участогуудай хүдэлмэришэдэй ажаһуудалай болон культурна эрилтые һайнаар хангаха тон шухала. Зарим пунктнуудта яһала һайн клуб, библиотекэ бии аад, хаалтатай байдаг. Тэдэнэй хүдэлмэриие дары һэргээжэ, лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, столовонуудай, магазинай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэй. Тиин хэрэгтэй эд бараа, үбэлэй хубсаһа, эдеэ хоолоор модошодые таһалдалгүйгөөр хангаха — ОРС-нуудай хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго мүн.

Леспромхозуудай партийна болон профсоюзай организацинууд эдэ бүхы асуудалнуудые зүбөөр, түргэнөөр шиидхэхын тула тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, нэн түрүүн социалис мүрысөөнэй эршые улам үргэдхэжэ орохо байна. Ноябриин 19-дэ зарлагдаад байһан КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ промышленность, барилга болон хүдөө ажахын хүтэлбэриие һайжаруулха талаар тон шухала асуудал харагжа үзэгдэхэнь. Ажал хэрэг дээрээ үшөө ехэ амжалта туйлахын түлөө шангаар тэмсэн, энэ Пленумые угтаха гээшэ модошон бүхэнэй нангин хэрэг болоно.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ИНСТИТУДАЙ ҺУРАЛСАЛАЙ АЖАХЫН ҺААЛИШАН Т. Г. ИГУМНОВА БАЙГША ОНОЙ ҮНГЭРҺЭН 10 ҺАРАДА ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ 4224 КИЛОГРАММ ҺҮ ҺААГАА. *ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР ТЭРЭНЭЭ 5000 КИЛОГРАММДА ХҮРГЭХЭ ЗОРИЛГОТОЙ.*

В. Зоринной фото.

Эд зөөри гамнаха, арьбалха— ажахые эрхилхэ хуули

Коммунизмын материальнотехническэ үндэһэ һуури байгуулга коммунис партиин гол экономическа зорилго болоно. Коммунизм байгуулгын энэ шухала зорилго амжалтатайгаар шиидхэхын тула хүсэд оньһожоруулагдаһан промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэри бии болгохо, ажалай бүтээсын үндэр хэмжээ туйлаха, дэлхэй дээрэ хүдэлмэриин эгээл богони үдэр тогтоохо, продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэй.

Ниитын үйлэдбэридэхи доторой арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ гээшэ тон шухала болоно. Хэрбээ 1965 ондо промышленна продукциин үйлэдбэрилгые нэгэ процентээр дээшэлүүлбэл, энэнь 1,9 миллиард түхэригэй ургалта үгэхэ байна. Даабарита тоонуудаар хараалагдаһан промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээе түсэбһөө гадуур хоёр процентээр дээшэлүүлбэл, оромнай долоон жэлэй туршада 90 гаран миллиард түхэригэй продукци үлүү ехээр абаха.

Хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ямаршье үйлэдбэридэ бии гээшэ. Ганса металлурги, машина бүтээлгэ дээрэ абажа харабал, жэл бүхэндэ миллион тонно металлай зомгооһон хэрэглэгдэнгүй миин хосорно. Тарилгын талмайн нэгэ дүрбэлжэн метр бүхэндэ 2 залаа гээжэ ябаа һаа, бүхы орон доторнай 100 миллион пүүд таряан гээгдэхэ. Тракторна паркнуудай ажалай бүтээсые оройдоо 0,5 гектараар дээшэлүүлээ һаа, 100 мянган шэнэ трактор нэмэжэ ашаглаһантай жэшээтэй. Теэд промышленностиин иимэ олон трактор бүтээхын тула хоёр жэл хэрэгтэй.

Мүнөө хэгдэдэг гаргашые гансахан процентээр доошолуулбал, 700 мянган тонно шэрэм, 900 мянган тонно булад, 2,3 миллион тонно нефть, 5 миллиардһаа үлүүтэй киловатт-час электроэнерги 1965 ондо арадай ажахыда үлүү ехээр абтаха болоно. Үйлэдбэридэ байһан арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэдэ ямар ехэ удха шанартай байһые энэ дурсагдаһан too, баримта элирүүлэн харуулна.

Республикымнай промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд ниитынгээ баялигые арьбадхахые оролдон, шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлнэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха талаар ехэ ажал бүтээнэ. Энээниис гэршэлһэн олон жэшээ харуулмаар. Улаан-Үдын валенка дарадаг фабрика удаан саг соо гээгдэжэ, ехэ гаргаша хэдэг байгаа. Харин шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлжэ эхилһэнэй ашаар гээгдэлһээ гаранхай. Нарин сэмбын фабрика, һүнэй, загаһанай болон промышленностиин бусад һалбаринуудта шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ.

Ниитын баялигые арьбадхаха, мүнгэ зөөри гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэ горитой дутагдал бии байһаар гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Зарим предприятинуудта материал болон түүхэй эд, салин хүлһэ үлүү ехээр гаргашалха ушар дайралдана, продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ байһаар. Эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностиин предприятинуудай продукци үйлэдбэрилгэдэ хэгдэдэг гаргашын ехэнхи хубиие, тусхайлбал, 90—95 процентые материал болон түүхэй эд эзэлнэ. Энэ гаргашые оройдоо нэгэ процентээр бага болгобол, нэгэ миллион шахуу түхэригэй алмалта хэгдэхэ. Продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха асуудалда горитой һуури эзэлдэг түү-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ ҺУРАЛСАЛ— РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ ДЭЭРЭ

Механизаторнуудай ниитын һуралсал эмхидхэхэ тухай асуудалаар КПСС-эй Захааминай райкомой ээлжээтэ пленум боложо, райкомой секретарь нүхэр **Ч. Дандаров** элидхэл хэбэ.

Аймагаймнай бүхы ажалшад, колхознигууд, алба хаагшад хүдөөгэй ажалшадые механизаторнуудай мэргэжэлдэ һургаха һайшаалтай тогтоолые тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Жэл ерэхэ бүри манай колхозууд трактор, комбайнууд болон бусад олон янзын оньһото машинануудаар хангагдажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн, гараар хэдэг ажалые хүнгэдхэнэ.

Аймагай колхозуудта мүнөө элдэб янзын 78 трактор бии. Тиихэдэ трактористнууд оройдоол 105, 34 комбайнда 41 комбайнер байха юм. Ихэнхидээ олонхи трактор, комбайнуудаар хоёр, гурбан халаанай хүдэлмэри эмхидхэхэ аргагүй болоно. «Коммунизмын зам» колхоз 8 тракортай, 4 тракористтай, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 17 тракортай, 22 трактористтай гэхэ мэтэ, комбайнернууд бүришье олон дутамаг гээшэ. Механизаторнуудай дутагдалһаа боложо хүдөө ажахын шухала хүдэлмэри унжагайруулха ябадал үзэгдэнэ, техникэ һайнаар хүдэлгэгдэнэгүй.

Мүнөө аймагай бүхы колхозуудта 215 хүниие һургаха тракористнуудай 15 һургуули, 77 хүниие һургаха комбайнернуудай 9 һургуули, үнеэ оньһон аргаар һаалгада 172 хүниие һургаха 15 һургуули эмхидхэгдэбэ. Хүдөөгэй зон тон ехэ хайнамжатайгаар ябалсажа байна. Һуралсалай түсэб баталагданхай, долоон хоногто 3 дахин 3 часай хэшээл болохо юм.

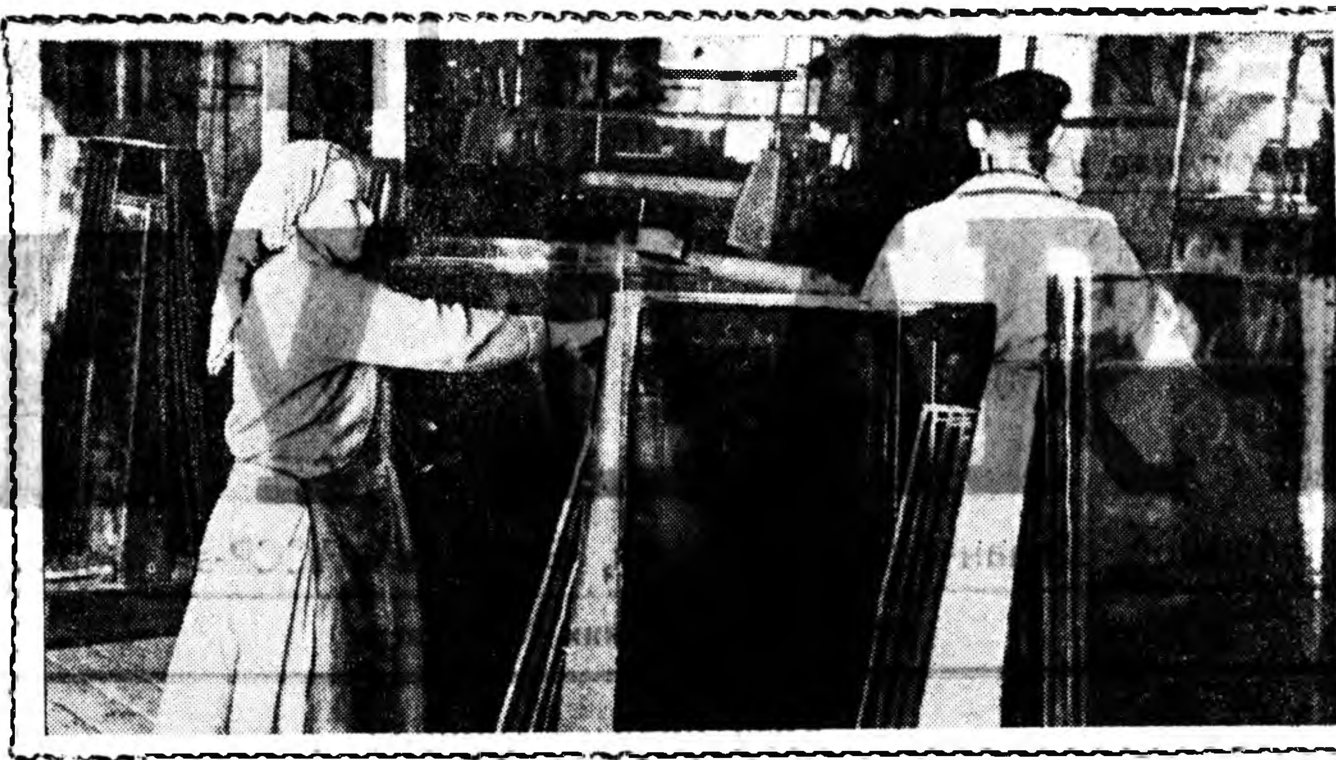
Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **М. А. Спиридонов** манай колхозой олон тоото гэшүүд механизаторай мэргэжэлтэй болохые хүсэнэ гэжэ тэмдэглэбэ. Манай колхоз механизаторнуудаар дутамаг гээшэ. 8 тракторта 12 тракторист хүдэлдэг. Халаанай тракористнуудай үгы дээрэһээ тракторай хүдэлмэри һаатадаг юм. Мүнөө хүдэлдэг механизаторнууднай дүй дүршэл ехэтэй болобошье, зарим шэнэ машинануудые муугаар мэдэнэ. Эмхидхэгдэхээ байгаа тракторстнарай нэгэ—23 хүнэй, комбайнернуудай нэгэ—21 хүнэй, үнеэ оньһон аргаар һааха нэгэ—10 хүнэй кружогууд бии байһан дутагдалнуудые зайсуулха арга олгохо байна. Колхознигуудтай хамта колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье һуралсаха юм.

Зэдын комбинадай хамһабариин ажахын ахалагша малшан **И. К. Шпис** энэ шиидхэбэриие манай малшад бултадаа тон ехээр һайшааба гээ. Үнеэдээ һааха машинатай аад, тэрэнээ хэрэглэжэ шадангүй байгаабди. Мүнөө 19 һаалишад энэ мэргэжэлдэ һуралсахань. Гадна 5 тракторист, 5 комбайнернууд нэмэн бэлдэгдэхэ. Һуралсаха хүнүүд бэлэн болонхой, һургаха хүниинь лэ олдоногүй.

—Манай колхоз трактораар үсөөншье мүртөө, тэдэнээ жолоодохо хүнөөр дуталдадаг, 4 тракторта 1 тракторист бии гэжэ «Родина» колхозой парторганизациин секретарь **Э. В. Жалсанов** хэлэбэ. Тиимэһээ бидэшье трактористнарай, үнеэ һаадаг машинада һураха курсануудые эмхидхээбди.

Хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо шиидхэбэри баталагдан абтаа.

Д. АЮШЕЕВ,
КПСС-эй Захааминай райкомой инструктор.

Улаан-Үдын шэлэй з… хүдэлмэришэд КПСС-эй … зарлагдаад байһан ээл… Пленумэй хүндэлэлдэ а… вахтада жагсаад, пр… үйлэдбэрилхэ жэлэйнгэ… бые декабрь һара … дүүргэхын түлөө тэмсэ… на. Зураг дээрэ: завод… отолдог цех соо.

Ф. СОРОКИНОЙ ф…

„ЁЛОЧКО" ТОДХОГДОҺОН АА… ХҮСЭДӨӨР АШАГЛАГДАНАГҮ…

— Зэдын «Мир» колхоз үбэлжэлгые бэлэдхэл муутайгаар угтаа. Һү һаали доошолно. Дээдэ-Бургалтайн отделениин нэгэ фермэдэ үнеэдые электрын аргаар һааха түхеэрэлтэ тодхогдоһон аад, тэрэнь мүртэйгөөр ашаглагданагүй... —гэһэн мэдээсэл редакцидамнай дуулгагдаһан байгаа. Редакциин даалгабаряар газетымнай штатнабэшэ корреспондент нүхэр Т. Гармаев тус колхоздо ошоһон байгаа. Хэдэн үдэр байжа, ажал хэрэгыень хаража үзөөд, тэрэнэй хэһэн ажаглалтануудые доро толилбобди.

— Түрүүшын саһан оробо. Намарай дулаахан үдэрнүүд тогтожо байтараа, гансата үбэл үзэгдэбэ ха юм. Ута, дулаан намарай бөлобошье, Зэдын «Мир» колхозой ажал хүдэлмэришье тиимэ бүтээсэтэйгөөр эмхидхэгдээгүй байшоо. Һүүлэй һүүлдэ энэ колхозой тараалан дээрэ нилээд ехэ һолоомон хуряагдажа абтаагүй, саһан «хүнжэлөөр» хушагдаа. Колхозой олонхи гүүртэ, отаранууд, илангаяа һаалиин фермэнүүд, үбэлжэлгые бэлэдхэл муутайгаар угтаһан байха юм. Ябажа, шалгажа үзэхэдэ, ажал хүдэлмэри дээрэнь дутагдалнууд олон үзэгдэнэ. Энээн тушаа хүдөө бэшэгшэдшье тон зүб мэдээсэл редакцида хүргэһэн байна.

ХЭРЭГЛЭГДЭХЭЕЭ БОЛИҺОН «ЁЛОЧКО»

Үглөөгүүр эртэ колхозой нэгэдэхи отделениин Зүүн-Хаягай фермэдэ ерэбэбди. Малай байрын нэгэ буланда түхеэрэгдэһэн зайн галай хүсөөр үнеэдые һаадаг агрегадуудта хоёр һаалишадай байхань харагдаба. Үнгэрһэн хабар бэлдэжэ тодхогдоһон энэ түхеэрэлгэнүүдтэе хэр олон үнеэдые һаадаг болоо юм ааб гэжэ һанаһандаа:

—Хэды үнеэд мүнөө һааганаб?—гээд һаалишадһаа асуубабди.

— Гуша гаран... дүшөөд үнеэд һаагдадаг нэрэтэй юм даа. Үнеэднай хожоржо, һүеэ татажа байнхай. Май һараһаа хойшо нэгэшье үнеэн тугаллаагүй байһанаа, һаянайл хэдэн тугал абтаа,—гээд һаалишан Дыжит Тогтохоева хэлэнэ.

Нэгэн доро 32 үнеэ һаажа байхаар тодхогдоһон энэ «ёлочкодо» Дээдэ-Бургалтайн отделениин хоёр фермын бүхы үнеэдые һаахаар ха юм. Теэд тэндэнь оройдоол 30 гаран үнеэд һаагдажа байдагынь гайхалтай. Анхан «ёлочкын» түхеэрэгдэхэдэ һаалиин фермэнүүдтэ байдаг эгээл һайн, һү ехэтэй зуутаад үнеэн илгагдажа, энэ фермэдэ үгтэһэн байна. Тэдэнь түрүүшынгээ үдэрһөө эхилээд, техническэ заабариин ёһоор харууһалагдажа, электро-һаалгын агрегадуудта табигдангүй, олонхинь һүеэ хожорооһон, сатһаа урид шэргэһэн байна бшуу.

Шэнэ түхеэрэлгын тодхогдоходо, һаалишад ямаршье мэргэжэл, дүршэлгүй байшоо. Хайшан гээд үнеэдые оньһон аргаар һаахаб, тугаллаһан үнеэд хэды үдэр гараар һаагдажа, «ёлочкодо» оруулагдаха ёһотойб, машинаар һаагдажа байһан үнеэд тугаллахынгаа урда тээ яажа шэргээгдэхэ байгааб—эдэ асуудалнуудаар һаалишадай дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдээгүй. Тиихэдэ фермэ дээрэ ажаллаха һаалишад зайн галай хүсөөр үнеэдые һаажа эхилһээр хэдэн жэл болоһон, дүй дүршэлтэй ажахынуудаар ябажа, хүдэлмэритэйнь танилсаагүй бшуу.

— Хээлитэй ябаһан үнеэдые тугаллахынь урда хэды хоног дотор шэргээнэбта, — гэжэ һаалишадһаа асуухада:—Тиимэ гурим тогтоогдоогүй, зарим үнеэднай тугаллатараа һаагдажа байгша,—гэжэ тэдэнэр харюусана.

Шалгажа үзэхэдэ, Дээдэ-Бургалтайн һаалиин хоёр фермын алиндаhшье үнеэдэй шэнжэ шанар түсхай дэбтэр дээрэ бэшэгдэдэггүй байба. Имагтал энэ дэбтэр дээрэ ямаршье тэмдэг хэгдэдэггүй дээрэһээ хээлитэй ябаһан үнеэд саг соогоо шэргээгдэнэгүй. Тугаллатараа тооной һаагдажа байһан үнеэдһээнь үлбэр муу тугалнууд абтана. Тэдэнэйнь олон гарзада ородог байха юм.

Колхозой зарим фермэнүүдтэ «ёлочкын» тодхогдожо байһаниие һайшаахаар. Энээнэй ашаар һаалишадай ажал горитой хүнгэрнэ гээшэл. Теэд Зүүн-Хаягай фермэдэ адагынь 300 үнеэн һаагдаха аргатай байгаад, яахадаа миил 30 гаран үнеэн һааганаб. Ажалые нигэжэ «эмхидхэһэнэй» хэрэгтэй гү?

ҺҮ ШЭМЭНЬ БАГА

— Һү һаалгаар жэлэйнгээ түсэбые хэды хуби дүүргээбта, — гэжэ колхозой нэгэдэхи отделениин эбэртэ бодо малай фермын бригадир нүхэр Д. Цыденовһээ асуухадамнай:

— Түсэбөө арайхан хахадлаабди,—тэнэ.

Шалгажашье үзэхэдэ, тон бирагүй байдал үзэгдэнэ. Һүүлэй үедэ отделениин зарим фермэдэ һү һаалга хахадтаа ороторoo доошолоо. Жэшээлхэдэ, «ёлочкоор» һаагдажа байдаг фермын 35 үнеэдһээ хоногто оройдоол 100—110 литр гэхэ гү, али һаамхай үнеэн бүриһөө гурбаншье литр хүрэхэгүй һүн һаагдана. Харин сентябрь һарада хоёр дахин ехэ һүн һаагдадаг байгаа бшуу. Тиихэдэ Баруун-Бооной фермын 150 гаран үнеэдэй 82-ынь һаагдана. Хоногтоо 500 гаран литр һүн абтадаг байһанаа, 470 литртэе орошоо.

Һаалиин фермэнүүдтэ яахадаа һүн багаар һаагданаб? Нэн түрүүн үнеэд шэмэ ехэтэй тэжээл дээрэ байлгагдажа харууһалагданагүй.

Гансашье эдилгэһээ бэшэ, мүн байрын муу дээрэһээ үнеэд хожорно. Зүүн-Хаягай фермын үнеэд уянгүйгөөр байлгагдадаг. Тэндэхи байрань досоогоо үбдэгсоо шабартай. Шэбхэ шабааһань арилгагдажа, шэнээр урилагдаагүй байха юм. Фермэнүүд дээгүүр, үбһэ тэжээл зөөгдэжэ бэлэдхэгдээгүй байһаар.

Тугалнуудшье хүсэд дулаалагдаагүй, заһагдаагүй байрануудта байлгагдана. Колхозой нэгэдэхи отделениин тугалнуудые эгэшэ дүү—Долгорсүрэн, Дари Баировaтан харууһалдаг юм. Эндэ байдаг ту… олонхинь туража муудаш…

— Эдэ тугалнуудые сен… рада тушаажа абаа хүмд… һэн зундаа ондоо хүнэй … жа өөдэлөөгүй юм. Мүнөөш… хэ юумээр хомор аад, … дуулжа байнабди,—гэжэ … мэдүүлнэ.

Энэ үбэлдөө нарай ту… эдюулхэ һайхан үбһэ, зе… шаа соонь зөөгдэжэ абтаа… нуудта татагдаагүй ороо… шэ юушье үгы. Үгтэхэ һү… жуугаар бутаргагдаһан … байбал, нарай тугалнуудт… ри кисель шанагдажа … байгаа бшуу.

Сэхыень хэлэхэдэ, ээз… лаа муугаар эмхидхэдэг… дутагдалнууд олон үзэгд… Эбэртэ бодо малай ферм… нүхэр Д. Цыденов ажала… ябуулжа шаданагүй. Мал… да эмхидхэлэй хүдэлмэри… дутуу дундануудаа усад… хынгаа орондо үдэр … уужархёод, айл зайжа я… шалтай. Үнгэрхэдөө ко… дайнгаа хамтын суглаан … ерээд, элдэб үгэнүүдые… байна һэн. Нигэжэ яага… ударидажа шадахаб. Нүх… вэй шадабаригүйе мэдэ… колхозой правлени, парт… тет ямаршье хэмжээ а… гайхалтай. Тэрэмнай ко… ха юм.

ОНЬҺОЖОРУУЛГА ГЭ…

Оньһожоруулга тухай … хэлэхээр байна. Гансаш… бэшэ, харин энээнһээ у… нүүдтэ мал ажалай хүнд… оньһожоруулха талаар т… ехэ хүдэлмэри ябуулагд… Хэдэн жэлэй саада тээ … хозой һаалиин фермэнүүд… һайн байранууд баригда… харгы табигдаһан, үнеэ… байрануудаар үһан сор… болоһон, шэбхэ шабааһ… транспортёрнууд тодхогд… юм. Теэд мүнөө үедэ зуу… түхэригэй гаргаша хэгд… дэһэн эдэ хэрэгсэлнүүд… һалажа, һандаржа хэбт…

Жэшээлхэдэ, Баруун-Б… лиин фермэдэ малай хот… шабааһа гаргаха трансп… доһон юм. Тэрэнь бүт… хойно ашаглагдаагүй … түмэрынь жабэдэ эдюул… шье хэрэггүй болоод ба… нер Нурминскиин зохё… үһан соргоор гүйлгэгдэд… рэньшье хэрэглэгдэнэгүй… ряад байлгаа һаань, эд… рэгсэлнүүд малшадай … ямар ехээр хүнгэлхэ бай…

Хүдөө ажахые хүгжө… жэлнүүдтэ эдеэ хоолой … элбэг дэлбэг болгохо ту… правительствамнай ан… хандуулна ха юм. Энэ … рэтэй түрэтэйгөөр бэел… хүдэлмэри дээрээ бии б… далнуудые дары усадх… эмхитэйгээр ябуулхын … колхозой правлени, пар… тет шанга хэмжээ абах…

Т. …

АРТЕЛИИН УСТАВ ЧАНГААР САХИХА

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 9 һара соо хэгдэһэн ажалай дүнгөөр тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Кизимовэй тоосоото элидхэл шагнаад байхада, КПСС-эй XXII съездын, мүн партиин ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула колхознигуудай дунда ямар хүдэлмэри ябуулагдааб, ямар үүргэ дүүргэгдээб гэжэ ойлгожо абахань бэрхэтэй байба. Тэрэньшье гайхалтай бэшэ. Юундэб гэхэдэ, тус колхозой түрүүлэгшээр нүхэр Кизимовэй һунгагдаһанһаа хойшо энэ оной декабрьда жэл болохонь. Теэд колхознигуудай дунда ямаршье хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулаагүй, гэшүүдэй байдал тушаа һонирходоггүй дээрэһээ хүн зондоо хүндэгүй байһаниинь коммунистнарай хэлэһэн үгэһөө элирбэ.

— Хүдөө ажахын продуктнуудые абажа, гүрэндэ худалдаха талаар үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һураггүй доогуур ябанабди. Муу харууһанһаа боложо, энэ жэлэй 9 һарын туршада 92 толгой эбэртэ бодо мал, 862 хонин, тэрэ тоодо 541 хурьган, 300 гахай, тэрэ тоодо 231 поршоонхо гарзалаа гэхэ гү, али хамта 1495 мал үхөө,—гээд коммунист нүхэр **Гаврилов** шүүмжэлбэ.

— Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Кизимов һүүлэй үедэ гайхаха гайхалгүй, эшэхэ һэшхэлгүйгөөр аашалдаг болонхой. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, нүхэр Кизимов өөртөө «Урал» түхэлэй мотоцикл 1080 түхэригөөр абаһан байгаад, тэрэнээ дам 1200 түхэригөөр колхознигтоо худалдажа, үлүү мүнгыень үбэршэлбэ. Энэнь багадаад, һаядаа Гүрэнэй банкһаа «чегээр», правлениин ямаршье тогтоолгүйгөөр, 1400 түхэриг абажа, «Москвич» машина абаба. Тиигээд мүнөө болотор абаһан мүнгэеэ колхозой кассада бусаагаагүй байһаар. Тиихэдэ нүхэр Кизимов колхознигуудта 3 кварталай салин түлөөһэ тоосожо үгэхэ болоходоо, Госбанкда мүнгэн үгы гээд харюусадаг. Энэнь хаанашье таарахагүй ябадал,—гээд колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Дамбаев** мэдээсэбэ.

— Байгша оной 9 һара соо гүрэндөө 3589 центнер һү тушааха байгаад, миил 2252 центнер тушаагданхай. Ямар ушар шалтагаан дээрэһээ гүрэндэ һү худалдаха түсэб дүүрээгүйб гэхэдэ, нэн түрүүн, колхозой правлени һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын тула ямаршье хэмжээ абаагүй, һая болотор ногоон тэжээл, кукурузын силос үнеэдтэ үгтөөгүй байгаа. Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Кизимовэй саг болзортонь машина үгөөгүй дээрэһээ 15 мянган центнер һүн гашалшоо. Хамтын зөөридэ энэ мэтээр хандахадань, колхозой олзо доходто али тухай ехэ хохидол ушарна гээшэб,—гэжэ коммунист нүхэр **Белых** хэлэбэ.

Олзо доход ехэтэй саахарай свёкло үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ 20 мянган центнер хүрэтэр тушаажа, колхознай аймаг дотороо түрүү зэргэдэ ябагша бэлэй. Свёкло һайнаар ургуулагшаднай олоршорһон юм. Жэшээлбэл, гектарай 250—270 центнер свёкло ургуулһан нүхэр Павлова Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртөө һэн. Нүхэр Гаврилов баһал магтаалтай һайнаар хүдэлжэ, республикынгаа Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байха. Гэхэтэй хамта колхознай энэ жэлдэ 18 мянган центнер саахарай свёкло Эхэ орондоо тушааха байһан аад, оройдоол 10146 центнер худалдаа. Юундэб гэхэдэ, иимэ олзо доходтой ехэтэй ургамалда правлениин зүгһөө анхарал табяагүй. Свёклын плантацида га бүриин 20—30 тонно наг шэбхэ гаргагдадаг байһан аад, энэ жэлдэ биража тараагдаагүй, зурууд хоорондын элдүүрилгэ саг болзортоо хэгдээгүй, тиигээд свёкло муугаар ургаба.

— Техникын заһабарилагдаагүй дээрэһээ свёкло хуряалга унжагайраа,—гэжэ нүхэр **Иванов** хэлэбэ.

— Колхознай анхандаа барилгаар суурхадаг аад, һүүлэй үедэ өөдэтэй юумэ хээгүй,—гэжэ пенсионер нүхэр **Иванов** тэмдэглэбэ.

—500 центнер хартаабха гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, тэрэнээ хүлдэхөөжэ, нэгэшье килограмм тушаабагүй. Тэрэшэлэн горитой талмай дээрэхи ногоон һолоомо үхэр малда гэшхэгдээ.

—Колхозой правлени колхознигуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулнагүй. Энээнһээ боложо 30-аад колхознигууд колхозһоо гараба. Мүнөө колхозой главна зоотехник Михаил Анисимов правлениин түрүүлэгшэтэй хамта хүдэлжэ шадахаяа болёоб гэжэ мэдүүлнэ,—гээд коммунист нүхэр **Ткачев** үгэеэ дүүргэбэ.

Колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Бадмажапов** иигэжэ хэлэбэ:

—Колхозой правлениин хүдэлмэри һанаанда таарамаар бэшэ байна. Жэшээнь, түрүүлэгшэ өөрөө бригадирнуудай орондо айлнуудаар ябажа, колхознигуудые ажалда гаргадаг. Правлениин гэшүүд зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри оройдоо ябуулнагүй, мал ажалай ба бусад бригадануудта нэгэшье суглаа хэдэггүй.

КПСС-эй Бэшүүрэй райком, аймгүйсэдком эдэ дутуу дундануудые усадхахаар хэмжээнүүдые дары абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Цыденжапов,
манай корр.

Эд зөөри гамнаха, арьбалха— ажахые эрхилхэ хуули

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

хэй эд хайша хэрэгээр, эзэн бусаар гаргашалха ябадал яһала олон үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, мяханай комбинадай консервнэ завод мяха яһанһаань муугаар шулажа, түрүүшын хахад жэлэй туршад соо 250 мянган түхэригэй 149 тонно мяха нормоор хараалагдаһанда орходоо дутуу абаһан байна. Мүн энэ турша соо һү-тоһоной заводууд 394 центнер һү гутааһан байна.

Материал болон түүхэй эд гамтайгаар гаргашалха, арьбалха хэрэг хүдэлмэришэдһөө өөһэдһөөнь дулдыдаха. Харин тэдэнэй хамтын зөөридэ эзэн бусаар хандадаг, ниитын баялигые арьбадхаха гэжэ ёһотой анхарал оролдолго гаргаагүй дээрэһээ зарим газарта үлүү гаргаша хэгдэнэ. Мүн үйлэдбэриин хаядаһа хэрэглэхэ асуудал муугаар шиидхэгдэнэ. Элдэб хаядаһа ашагтайгаар хэрэглээ һаа, продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе ехэдхэхэ үшөө нэгэ арга олдохо байна.

Машина, станогууд, барилга, түхеэрэлгэнүүд болон предприятинуудай бусад гол фонднууд манай арадай ниитын баялиг мүн. Тиимэһээ энэ баялигаа арьбадхаха, ашатай туһатайгаар хэрэглэхэ гээшэ ехэ удха шанартай, арадай ажахыда ехэ алмалта үгэхэ байна. Теэд эдеэ хоолой зарим предприятинуудта гол фонднууд хүсэд һайнаар ашаглагданагүй, миин байлгагдана. Жэшээлхэдэ, мяханай комбинат жэлдээ 4-5 һара соо, саахарай завод—2-3 һара соо, заһаһанай, һүнэй заводууд саг зуура хүдэлнэ.

Гол фонднуудые һайнаар ашаглаха, түхеэрэлгэнүүдые саг соонь заһабарилха хэрэгтэ зорюулан, гүрэмнай жэл бүхэндэ ехэ мүнгэ һомолно. Харин гүрэнэй үгэһэн мүнгые ондоо тээшэнь гаргашалха, түхеэрэлгэ муугаар заһабарилха ушар дайралдана. Тэрээнһээ боложо предприятинуудтахи түхеэрэлгэ хараалагдаһан болзорһоо холо урид хэрэгһээ гаража, миин зогсоно, энэнһээ уламжалан хүдэлмэришэдэй ажалайнь бүтээсэ бага болгогдоно.

Ойрын хорёод жэлэй туршада орон доторoo гол түлэб коммунизмын общество байгуулха зорилго партимнай табинхай. Тиимэһээ хүдэлмэриин сагай час, минута бүхэниие ашатай туһатайгаар хэрэглэхэ гээшэ тон шухала. Нэгэ үдэр бүхэндэ орон доторнай дунда зэргээр промышленна гурбан шэнэ предприяти ашаглалгада тушаагдана гэһэн баримта дурдаа һаа, хүдэлмэриин сагые гамтайгаар хэрэглэхэ шухала байһые эли тодоор гэршэлэн харуулна бэзэ.

Республикын промышленна зарим предприяти, барилга дээрэ хүдэлмэриин сагые дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө тэмсэл һула гэжэ тэмдэглэхээр. Ганса 1960 оной туршада совнархозой промышленностьда тон олон хүдэлмэриин үдэрэй миин гээгдэһэн байһаниинь тодоруулагдаа һэн. Хэрбээ тэрэ сагые зүбөөр хэрэглээ һаа, 4,7 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргагдаха гү, али ажалай бүтээсые 2 процентээр дээшэлүүлжэ болохо байгаа.

Үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлээд, бодото дээрэнь хэрэглэхын, предприятинуудта материал болон түүхэй эд гамтайгаар гаргашалха, арьбалалта туйлахын тула нэн түрүүн юу хэхэ хэрэгтэйб гэһэн асуудал табигдана.

Бухы хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлгэ ажахын гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Дүй дүршэлтэй, **«замай залууршад»** гэжэ суурхаһан түрүү **хүдэлмэришэд** предприяти, цех бүхэндэ бии. Тэдэнэй **дүй дүршэлые** согсолон нэбтэрүүлбэл, **предприяти** бүхы дээрээ **ехэ арьбалалта** туйлажа шадаха. Мүн бусад **экономическа** районуудай адлирхуу **үйлэдбэритэй** дүй дүршэлые халан абалсалга ехэ удха шанартай. Техническэ эрилтын ёһоор хараалагдаһан нормые хүдэлмэришэн бүхэнэй дүүргэдэг болохын тула тэдэниие түсхай курса, түрүү дүй дүршэлэй һургуулида хабаадуулха хэрэгтэй. Имагтал мэргэжэл дээшэлүүлгын һуралсалые һайнаар эмхидхэбэл, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхэ асуудал шиидхэгдэхэ байна.

Украинын мэдээжэ колхозник, Социалис Ажалай Герой Надежда Григорьевна Заглада үнэн сэхээр ажаллаха, ниитын баялигта гамтайгаар хандаха тухай хэблэлээр дамжуулан, бүхы ажалшадтай хөөрэлдэбэ. Тэрэнэй табиһан асуудал эд зөөри гамтайгаар гаргашалха, арьбалалта туйлаха хэрэгтэ сэхэ хабаатай. Имагтал ажалдаа коммунис ёһоор хандаха, общественна урда хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлбэл, арад зоной ниитын баялигые арьбадхажа болохо байна.

Үйлэдбэриин арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ хэрэгтэ ажахын тоосоон, илангаяа цех, бригада бүхэндэ тэрэниие хэрэглэхэ ехэ үүргэ **дүүргэнэ.** Энэ шэнэ, түрүү арга **үйлэдбэри** дээрээ хэрэглэһэнэй ашаар зарим бригада, цехүүд ехэ амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын модоной заводой цех, халаан бүхэн ажахын тоосоондо орожо, бүтээн гаргадаг продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулна. Мүн барилга дээрэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэн түрүү бригаданууд **барилгые** түргэн болзор соо, һайн шанартайгаар бүтээдэг болоһон. Тиихэдээ барилгын ехэ материал алмана. Цех, бригада доторой ажахын тоосоо промышленна предприяти, барилга дээрэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала.

Олон миллион хүнэй хабаададаг **социалис мүрысөөн коммунизм байгуулгада ехэ нүлөө** үзүүлнэ. Шэнэ түхэл маягтай боложо байһан социалис мүрысөөн улам үргэдэжэ байһаар. **Үйлэдбэри дээрэ арьбалалта туйлаха, гансал эрхим** шанартай продукци гаргаха хэрэгтэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөнэй үзүүлһэн нүлөөнь айхабтар ехэ. Коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй нэгэ зорилго юуб гэхэдэ, материал болон түүхэй эд гамтайгаар гаргашалха, **арьбалалта** туйлаха асуудал болоно.

Н. Сперанский,
совнархозой эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностиин Управлениин экономист.

Малшадта айлшалн…

Хэблэл тараалгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахые уряалһан Кабанскын Степной Дворец тосхоной интеллигенциин үүсхэлээр Колесово һууринайхид газетэ, журнал зондо олоор захюулхаһаа гадна, тосхондоо соёл гэгээрэлэй, ниитэ ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхабди гэжэ уялга абаа һэн. Тосхоной багша, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэ бүхэн арба-арбан үрхэтэ айл, фермэ даанхай, тэндэ хэзээ юу хэхэ даабаряа мэдэжэ абанхай. Лекторнуудэй нэгэдэлэй (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Задиран В. П.), агитколлективэй хүдэлмэриинь түсэб дүүргэгдэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, Кабанскын совхозой дүрбэдэхи отделениин мал ажалай фермэнүүдтэ багша Артем Васильевич … «Таряашан нэрэе… ты!», «Үнэн зурхэ… даан» гэһэн темээр … той хөөрэлдөө эмх…

Зоотехник Евген… нов, МТФ-е даагш… Тараканов, багша … харов болон буса… участогтаа байд гэ… жа, лекци, хөөрэл… ном, хэблэл тараа… хэнэ. Библиотекар… Васильева, клубай … рилэгшэ Николай… гэгшэд харуулан … агитаци эмхидхэн… лай гүүртэнүүдые … зунгнуудаар, зураг… даар шэмэглээ. Би… дэл библиотекэнүүд… дэнэрэй үүсхэлээр… гүүртэдэ дамжадаг…

Б. …

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной ноябрийн 15.

...ХЭ-ДОБОМНАЙ „ХҮХЭРӨӨД" БАЙНА

...элдэ манай Хэжэнгын ...ой бригаданууд нёдондо ...идээ орходоо хоёр да... ...эр һайн шанартай үб... ...ос бэлдээ юм.

...бликымнай суута хо... СССР-эй Верховно... депутат Цэнгэ Буян... ...ааха байһан ажахын ...до ороһон бригадын ...ээрэ хэдэ мянган хо... ...айха шэнэ хашаа бэ... дууһаа. Мүн хони... байха олон байратай, һаруул шэнэ гэр бэ... байнхай. Тиихэдэ ...ай гүрэндөө 9 һарын ...бые мяха тушаалгаар ...үөөр—110, үндэгөөр— ...ент дүүргээ. Талха та... хэзээ хэзээнэйхиһээ ...рэндөө тушаагаа ха...

...бүхы амжалтануудай ...ажа байбашье, совхоз ...жэжэ божо дутагдал... ...он бии гээшэ.

...Хүхэ-Дободо зуугаад айлнууд ажаһуудаг ...энэймнай дунда хаба ... хүдэлжэ байһан ...н, коммунис ажалай ...ууд олохон байха. Гэ... эндэмнай ажалайнгаа газетэ, журнал унша..., даам, домино, бил...адажа, кино хаража, ...улай сүлөө сагаа үн... амарха соёлой гулам...гы юм. Нёдондо үбэл ...улан гэжэ нэрэтэй нэ... нээгдэбэшье, ойро ...дэлжэ байтараа хааг..., мүнөөшье нээгдэнэ... тэрэнэй ажал хү... һэргээгдэхэ юм, бү... ...иихэдэ мүнөө кино аргагүй байха гээшэ ...аргагүй бэ.

...нэгэ арбаад жэлэй ...кинохоноо харуулаа ...һала, һулаһаа дээрэ бэлэйбди. Теэд тэрэ ...бүхы Хэжэнгын үйл...адай байра боложо ..., һүүлэй жэлнүүдтэ ...малай эдихэ талха...аар болоод, мүнөө үн...үүрынь үмхирэн һан...сонхонуудынь хаб-яб ...хай һуугшал даа. ...ээ боложо залуушуул ажалайнгаа һүүлдэ шэлтэй харые барижа, сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг болоһон хэбэртэй агша. Кинодо ошохо гэхэдэ, совхозоймнай клуб аяар гурба модоной хараада оршодог.

Хүхэ-Дободомнай телефон заал һаа хэрэгтэй. Жэшээнь, һуни үдэр гэнтэ хэн нэгэнэйнгээ үбдэшөө һаа, больницаһаа «түргэн туһаламжа» дуудахашье ушар тохёолдожо магадгүй ха юм. Нөөхил Шулуутаяа ябагаар ошожо, врачые асарха баатай бологдодог даа. Телефон бии нэрэтэй аад, нёдондоной хүдэлхэеэ болишоһон улаан булан соогоо адли хаагданхай. Хэдэн жэлэй саада тээ Хүхэ-Дободомнай артезианска худаг малтажа, тосхоной зонии баясуулаа бэлэй. Теэд тэрэмнай гансал үбэлдөө гэмгүй хүдэлдэг. Тиимэһээ зундаа гахайн ойможорхиһон горхоной уһа эдихэ баатай болодогбди. Худагнай үбэл зунгүй хүдэлжэ байһай гэжэ нэгэтэ бэшэ совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдүүлээ һэмди. Теэд мүнөө хүрэтэр шортоол даа.

Мүн баһа эндэмнай совхозой нэгэдэхи, хоёрдохи фермэнүүдые хангажа байһан кузница бии юм. Теэд энэмнай ямаршуу байра байдалтай, хэр зэргэ зэмсэг зэрэтэй юм гэбэл, гэрынь аяар дүшөөд жэлэй саада тээ баригдаһан хадаа, үмхиржэ, үхэрэй далһаа долоон доро болошонхой. Оройнь соорхойгоор огторгойдо шубуудай элилдэхэнь харагдажа байдаг. Үбэлдөө тэндэ хүдэлхын аргагүй хүйтэн. Зэр зэмсэгыньшье яндан. Элэжэ сохюулжа дууһашаһан хоёр соолго, ганса сабшуур, хоёр муу алха, юумэ бажуужа барихаа болиһон үлирбэнүүд болон муудашаһан абарга—иигэжэ хургаа даран тоолохоор.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхахын тула аймагай болон совхозой хүтэлбэрилэгшэд ойрын сагта зохихо хэмжээ абаха, абахашье сагынь тулажа ерээ гэжэ һанагдана.

Д-Д. Дамбаев.

ХЯАГТАДА

ОЁДОЛШОД ТҮРҮҮЛНЭЭ...

Трикотажна ээрэлгын фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээндэ оёдолой цехэйхид түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр үдэр бүри түсэбһөө гадуур 1000—1500 хэһэг трикотаж гаргана.

Тус цехэй түрүү мастернууд Зоя Мотаева, Александра Дугаржапова үдэрэйнгөө даабари 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэнэд. Мүн залуу оёдолшод Мария Телешева, Екатерина Шестакова, Зинаида Арсеньева гэгшэд тэдэнһээ гээгдэхэгүйн түлөө тэмсэн, үдэрэйнгөө даабари 125—130 процент хүрэтэр дүүргэжэ, һайн шанартай продукци гаргана.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Погранична совхозой Ехэ-Нугын отделениин һаалишад гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэбэ. Тэдэнэр ноябриин нэгэнһээ хойшо гүрэндөө түсэбһөө гадуур 500 шахуу центнер һү худалдаа.

Иимэ амжалта бүхы һаалишадай һайнаар ажаллаһанайнь ашаар туйлагдаа. Жэшээлхэдэ, һаалишад Бимбасу Сономпилова, Мария, Минсура Нуртыноватан һара бүри һү һааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнэ.

УНШАГШАДАЙ ТОО ОЛОШОРНО

Хираанай хүдөөгэй библиотекэ ажалшадай сэдьхэл дура буляаһан, тэдэнэй эгээл дуратай, соёл болбосоролоо дээшэлүүлхэ ёһотойл гуламтань болонхой.

Библиотекые даагша комсомолка Лидия Казакова оролдосотой ажалаараа уншагшадтаа хүндэтэй болонхой. Ажалшадай эрилтые хүсэд хангахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байна. Холын гүүртэ, отара дээгүүр ябаха сагаа олоод лэ байдаг. Малшадай дунда һонирхолтой хөөрэлдөө ходо үнгэргэхэһөө гадна ажал хүдэлмэридэнь тодорхой туһаламжа үзүүлдэг. Түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалта шудалха хэрэгтэнь туһа хүргэдэг юм.

В. Жигжитов.

Түмэр замай техникумэй библиотекые даагшаар нүхэр Л. И. Горбач арбан табан жэлдэ хүдэлнэ. Зураг дээрэ: (баруун гарһаа) Л. И. Горбач техникумэй студентнүүд Л. Вахрушкина, О. Седова, Л. Чеховская гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.

А. КУРТИГАЙ фото.

ГУША ГАРАН ЖЭЛДЭ МАЛШАНААР...

Хамар дабааһаа эхитэй Хохюурта, Тудхалтын намжаа үбэр, нарин голнуудые үе наһаараа махаһан Шойдон Бодеевич Бодеев гансашье «Байкал» колхоздоо бэшэ, мүн Захааминайнгаа бүхы колхозуудта мэдээжэ юм.

Шойдон Бодеевич 1930 ондо Утаата, Дабаатын зоной нэгэдэжэ, хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хамтарал эмхидхэжэ байхада мал ажалда хүдэлжэ эхилһэн юм. Тэрэнэй һүүлээр нилээд удаан саг бусад ажалдашье хүдэлөө.

Алишье ажалда ябахадаа нүхэр Бодеев ажалай эрхим жэшээ харуулдаг түрүү колхозник гэжэ алдартай болоһоор үнинэй юм. Һүүлшын 10 гаран жэлэй туршада Шойдон үбгэн 60-аад наһатай болобошье, хамтынгаа мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Энэ жэл томо болгогдохо 129 бяруунуудые июниин 1-дэ тушаажа абаһан юм. Шадамар малшан зунай сагта тунга ногоотой Зэдын эхинэй бэлшээриие зүбөөр ашаглажа, октябриин нэгэн болотор толгой бүриинь шэгнүүрые 121 килограммаар нэмээгээ.

Шойдон Бодеевич нютагайнгаа бэлшээриие тон һайнаар мэдэдэг хадаа, ходоо бэлшээреэ урилан ябадаг зантай. Тэрэ хэдэн хоногой хүнһэ абажа гараад, хүдөө хангайгаар лэ, малайнгаа бэлшэсэ, хочосо һайнтай газарнуудаар бэлшээдэг байна. Тиимэл хадаа малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммаар нэмээжэ, колхозой правлени, парторганизациин зүгһөө магтаалда хүртэнхэй.

Мүнөө Шойдон үбгэн ерэхэ жэл худалдагдаха баһа нэгэ һүрэг мал абаад, харууһалжа байна. Тэдэнээ үбэлжэлгын хугасаада тураангүй, бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын тула малайнгаа байра болон тэжээлые хүсэд бэлдэнхэй.

Д. Аюшеев.

А. И. Микоян Гаванын университедтэ хүрэбэ

ГАВАНА, ноябриин 13. (ТАСС). Ноябриин 12-ой үдэшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Гаванын университедэй ректор д-р Хуан Маринельо, университедэй студентнүүдэй федерациин президент Хосе Ребельон гэгшэдтэй хамта Кубын энэ үнинэй һуралсалай газарта ерэһэн байна. Тэрэниие Кубын ниислэлэй студентнүүд тон хани халуунаар угтаа. Университедэй ехэ зал соо студентнүүд, профессорнүүд тон олоороо сугларaa. А. И. Микоянтай уулзахые хүсэгшэд университедэй зал соо орожо шадаагүй. 7 мянга шахуу хүн университедэй дэргэдэхи талмай дээрэ сугларһан байна.

Кубын Республикын болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүдэй дуулагдаһанай һүүлээр Хуан Маринельо үгэ хэлээ.

Удаань университедэй коллективэй зүгһөө халуунаар угтагдан, А. И. Микоян үгэ хэлэһэн байна.

Тэмсэл хэхэ һанал бодолой улам ехээр эршэтэй шанга боложо байһанда Кубада байха үедөө угаа ехээр һонирхооб гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Студентнүүдэй һуралсалаа орхижо, зэбсэг гартаа барихые, олон түмэн хүдэлмэришэд болон таряашадай ажал хүдэлмэреэ орхижо, буу зэбсэг гартаа барихые правительствынгаа баадхаһанда Холбоото Штадуудтахи түрүү хүнүүд эшэгүүритэй байдалда ороно ёһотой гэжэ би һанаха байнаб гээд А. И. Микоян хэлээ.

Кубын арадта тохеолдоод байһан бүхы бэрхэшээлнүүд зайсуулагдаха, революци илаха, социалис Куба илан мандаха гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Совет арад, Советскэ правительство Кубын арадта, правительствада талархана гэжэ тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ дахяад онсолон тэмдэглээ. Манай арадууд бодото аха дүүнэр болоно. Бидэнэр нэгэ зорилготойбди, социализмын илахые нэгэн адляар эрмэлзэнэбди гэжэ А. И. Микоян хэлээ.

А. И. Микоянай үгэ хэлэжэ байхада нэгэтэ бэшэ альга ташалган болоо, «Фидель, Хрущев бидэнтэй хамта!» гэһэн үгэнүүд хэлэгдэһэн байна.

РСФСР-эй Композиторнуудай союзай правлениин IV Пленум нээгдэбэ

МОСКВА, ноябриин 13. (ТАСС). РСФСР-эй Композиторнуудай союзай правлениин ээлжээтэ IV Пленум мүнөөдэр Эстрадын гүрэнэй театр соо нээгдээ. Дуунууд болон эстрадна хүгжэм—хүгжэмэй зохёолнуудай эгээн лэ дэлгэрэнги жанр гэһэн асуудалда пленум гол анхаралаа хандуулна.

РСФСР-эй Композиторнуудай союзай правлениин нэгэдэхи секретарь Д. Шостакович пленум дээрэ үгэ хэлээ.

Пленумэй хүдэлмэри ноябриин 18 хүрэтэр үргэлжэлхэ.

УРГАСЫН ҺАЙНДЭРҺӨӨ РЕПОРТАЖ

БАЯН НАМАРЫЕ ҮДЭШЭЛГЭ

БАЯН ДЭЛГЭР намарaймнай хэшэг бэлэг хуряагдажа, хото, хүдөө нютагуудай айл бүхэнэй стол дээрэ шэнэ ургасын дээжэ—хоншуухан үнэртэй хүшан шара булка, халааша табигдажа, улаан помидор, ногоон үгэрсэ, үнгэ бүриин үрэ жэмэс аяга табагаар дүүрэбэ. Дүрюу зузаан гадартай гахайн, хурга зузаан өөхэтэй хонинкой, үхэрэйшье мяхан магазин, дэлгүүр дээрэмнай элбэгжэбэл.

Энэл даа, баян намарай шэнжэ, Эгээл мүнөө хаа хаанагүй найр наадан, хурим түрэ хүүежэ, арад зомнай ажалша хүдэр, эрхим түрүү хүбүүд, басагадаа магтан, хүндэлэн дуулажа, үндэр ургасын урма баярай һайндэрнүүд үнгэргэгдэжэ байна ха юм.

ҮНДЭР УРГАСАДА, АМАР МЭНДЭ!

Һаяхан Улаан-Үдэ городто ород драмын театрай ууҗам ехэ зал соо баһа нэгэ тиимэ «Ургасын баярай һайндэр» болоо. Эндэ Советскэ районой харьяата Ивалга, Гүрэльбэ, Ошурково, Сотниково нютагуудай эрхим түрүү механизаторнууд, таряашад, огородшод, городой зарим предприяти, эмхи зургаан, организацинуудай түлөөлэгшэд сугларaa.

Үдэрэй 2 час. Энэ үедэ ойрдоо үлхэмэл хуба эрдэнидэл алтаржа шара кукурузын буурсагуудаар хэһэн малгайтай, үбсүүн дээгүүрээ кукурузын буурсагаар угалза хэжэ гоёоһон «Ургасын эзэн—үбгэн буурал баабайн» орожо ерэхэдэ, хүн зон хүл дээрээ бодожо, хүхюунээр амаршалба. Хүндэтэ айлшан—«Ургаса үбгэмнай» тэбэри тэбэри таряанай боолтонуудаар шэмэглэгдэһэн ендэр дээрэ гараад, малгайгаа абан, доро дохижо, суглараршадые мэндэшэлнэ.

Тиигээд һаалгын туршалгын жэшээтэ ажахын главна агроном нүхэр Емельянов арадай һайхан заншалаар хүндын тэмдэг болгон, хүшан шара хилээмэ дабһа хоёрые аршуул дээрэ хэжэ, «ургасадаа» баряад, иигэжэ хэлээ:

— Хүндэтэ айлшан, шэнэ ургасымнай дээжэдэ хүртэлсэт! Энэ жэлдэ манай ажахы партиин XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, таряалангай ургасые дээшэлүүлхын тула горитой хүдэлмэри хээ. Нэн түрүүн байгша ондо хабарай тарилга, ургаса хуряалгашье богони болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэгдэжэ, таряалангай га бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ ургаса абтаа. Гүрэндөө 200 мянга шахуу пүүд таряа худалдажа, республикын колхоз, совхозуудта үгэхөөр 5 мянган центнер эрхим сортын үрэһэ хаагаабди.

Тэрэнэй һүүлдэ хүдөө ажахын институдай һуралсалай туршалгын ажахын директор нүхэр Николаев баһал тиимэ бэлэг барюулба. Энэ ажахынхид байгша ондо га бүриһөө 13 центнер орооһо, 200 центнер огородой эдеэ хуряагаа. Мүн кукурузын элбэг баян ургаса абажа, үнеэн бүридэ 14 тонно силос даранхай.

Улаан-Үдын столовонуудай трестын гахай шахалгын совхозой түлөөлэгшэ хуухалһан поршоонхо табаг дээрэ хэжэ бариад, баһал ажалайнгаа амжалта тухай мэдээсээ.

«Ургаса үбгэн» һахалаа эльбэн, ташаагаа тулажа, ажалай бэлэгүүдые баяртайгаар угтан абажа, халуунаар амаршална. «Ургасашье» өөрөө баһал ажалай амжалтатай хүн байба. Энэмнай Ивалгын туршалгын ажахын үнинэй селекционер-кукурузашан Г. Д. Пепеляев гээшэл. Байгша ондошье тэрэнэй звено нилээд ехэ газарта кукуруза, горох, саахарай свёкло, бобын баян ургаса абаһан байха юм.

Удаань Советскэ районой гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Герасимова тобшохон элидхэл хэжэ, районой ажахынуудай амжалта тухай хөөрэжэ үгөө. Мүн Ивалгын туршалгын ажахын табадахи отделениин эрхилэгшэ нүхэр Неустроев, Буряадай туршалгын станциин таһагые даагша нүхэр Останин, «Электромашина» заводой партком секретарь нүхэр Мильгунов, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр Матвеев гэгшэд амаршалгын үгэ хэлээ.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ АЛДАР СОЛО!

Элбэг баян ургаса абахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлһэн эрхим түрүү хүнүүдтэ Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэг, шан барюулагдаа. Тэдэнэй дунда трактор, комбайнай жолоо үдэр һүнигүй бариһан хүдэр гарта механизаторнууд, үбэлэй янгинама хүйтэндэ, зунай аяама халуундашье үгэрсэ, помидор, элдэб үрэ жэмэсшье ургуулжа шададаг урин «алтан» гартан, «хатан» кукурузатай нүхэсэһэн шэдитэ бэрхэ хүнүүдшье бии. Жэшээлхэдэ, Ивалгын туршалгын ажахын комбайнернууд нүхэд: Эрдынеев, Парфенов, Цырендармаев болон бусад тус тустаа 450—500 гектар таряа хадажа, хуряажа, 4000—5000 центнер орооһо сохиһон байна. Лафетнэ жаткын машинистнар нүхэд: Музыков, Цыремпилов, Цыренов гэгшэд 10 хүдэлмэриин үдэр соо 240—260 га таряа баал болгоо. Һуралсалай ажахын механизаторнуудай дундаһаа комбайнернууд нүхэд: Бадмацыбиков, Копотов, тракторист Жаркой, жолоошод: Петров, Коровенков гэгшэд онсо шалгараа. Тиихэдэ кукурузашад нүхэд: Очиров (Ивалгын туршалгын ажахы), Кожевников (һуралсалай ажахы) га бүриһөө 400—450 центнер ногоон эшэ намаа хуряанхай. Огородшод сооһоо нүхэд: Титов, Шунков, Дымбрылова, Ли Ху-дэ, Астраханцев болон бусадай даадаг звенонууд га бүриһөө 150—160 центнер, харин хүшалтатай рамын дүрбэлжэн метр бүхэнһөө 13—27 килограмм хүрэтэр овощ хуряаһан байна. Ажалай иимэ баатарнуудаар омогорхонгүй аргагүйл!

«Ургасын һайндэр» зугаа наадаар түгэсэжэ, сугларагшадта һонирхолтой зүжэг харуулагдаа.

— Зай, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ, амбаар, подвалайнгаа хотоймо нахиима ургаса хуряажа, Эхэ ороноо, арад зоноо баяжуулан, үшөө дахин эндэ сугларжа, найр наадая үнгэргэхэбди, — гэжэ булта шахаа тангаригаа үгөөд, хүхюун баяртай хэлээ.

М. Намжилов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Ивалгын совхозой комбайнер Илья Жаркой, тракторист Семен Шунков, тракторист Сергей Музыков гэгшэд суглаанай забһарта хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭХЭНЭРЭЙ СЪЕЗД УГТУУЛАН

Таряашан нэрээ дээрэ үргэжэ ябахал!

...ямар нэгэн юумэндэ ...үргэжэлдэ аргагүй дуратай ...бүхы наһан соогоо дуратай ...эрдэм бэлигээ зорюулһан ...анай багша «үхибүүдэй ...ан дууланггүй байха аргам...гүй дүрым татана, эдээнэй ...оороходоо сэдьхэлни сэ...мсоом ууҗам болоно» гээд ...н.

...хамта эгээл иимэшүү... хэрэгтээ дурлаһан нэгэ ...тухай һанаандам оробо.

...һара арба гаража байба. ...тэри хагтай богтой, абаа...саһанай нюур шабхадаха, ...оромгүй. Тэрэ орожо бай...шье дороо хайлашана. ...һан Десятниково тосхоной ...анууддые шабар шабха...хой.

...А. Х. Копыловагай дүй ...тухайда бэшэхэ даабаритай ...иимэ үдэр тосхоной үйл... байбабди.

...жэгтэйхэн лэ хабар ...на даа,—гээд эндэхи ...ашадай нэгэн бидэндэ ...эды багта эртынгээ та...саажа байгша бэлэйбди. ...гээ һэмди. Мүнөө хара... Үшөө һанаалдяашьегүй ...—гээд мүнөөхи хүмнай ...ри тээшэ, толгойгоороо ...нэ «баабаймнай» уурла... ...агаа юм...— гэжэ һа...зобоһон янзатай.—Энэ...ой юмши гү. Орой тари...ой эдеэшэхэ, үшөө ондо ...хадаха болохош... гэжэ ...хүн һанаагаа зобоһо...лна.

...Десятниково тосхоной ...колхозой складуудай ...кирзовэ сабхитай, тело...хэй, набтаршаг бэетэй ...ад эхэнэр ябажа байба. ...оһон шаалияа заһан за...баарһаа нүгөөдэ руунь ...иишэ тиишэнь болго...лэнэ. Склад бүхэниинь ...ряа хадагалхаар тааруу... ...бүхы үрэһэниинь намар ...лэжэ сэбэрлэжэ хада... Таһалга бүхэндэ өөрынь ...гаатай — дэлгэрэнгы ...у тоб байса бэшээтэй: ...оо хуряагдааб, сортынь ...центнер гэхэ мэтэ. Эдэ ...һан хүн нэгэ иимэ он...ёорхо; ехэнхи үрэпэ...йская-4» сортын, ур...нь 94—99 процент.

...гүурхи столбнуудта ...эрхэн хабтагайда бэ...энэй таряанай паспорт ...э эхэнэр үндыжэ байжа ...эндөө шэлээшье хээд

— Апполинария Харитоновна, ши юу хэнээш?—гээд складуудые даагша Лукьян Васильевич Чистяковэй хандахадань:

— Хээдшье орхиһон юумэ үгыдаа. Үсэгэлдэр тэрээ урдахи амбаар соохи таряае хажуу тээшэнь болгохо гээд үргөөдхёо бэлэйб. Аягүйгөөр хүдэлөө гээшэ хаб. Амилхадам зүүн хажуудам хадхана,—гэжэ хэлээд, Апполинария Харитоновна гэр тээшээ шэглээ һэн.

«Маяк» колхозой хоёрдохи залуу агроном нүхэр Иванов энэ жэлдэ газар таряалангаа шэнэ гурим ёһодо оруулха тухайдаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Нэгэ жэлэй ногоонһоо — обёос, зелёнкоһоо бэшэ олон жэлэй ногоон эндэ таригдаашьегүй байгаа. Үнинэй агроном А. Х. Копылова түрүүтэй эндэхид шэнгеэр газартаа дурладаг, энээнээ сэгнэдэг һаа, ургаса багатай — орооһо таряагаар хүнүүд дутажа байхашьегүй һэн ха даа.

— Хүнүүд ерээд байна. Апполинария Харитоновнада хэрэгтэй ха. Хаана ааб, мэдээд ерэл даа,—гээд багашаг хүбүүндэ агроном хандана.

— Үбшэн гэлсээ һэн,—гэжэ правлени соо байһан хүнүүдэй нэгэнэй хэлэхэдэ:

— 1-дэхи отделени ошоо бэшэ гү?—гээд хэншьеб дуугарба.

— Аа, тэдээндэ дуратай, тиишээл ошоһон байха,—гэжэ партиина организациин секретарь хэлэбэ.

— Оо, энэмнай ехэ гарай агроном бэд даа,— гэжэ залуу нүхэрынь Копылова тухайдаа хөөрэбэ. Юумые бүр-түр гүүлээд орхихогүй, заабол тухандань хүрэхэ. Манай колхознигууд Апполинария Харитоновнагай ашаар лэ һайхан шэниисын халааша эдидэгбди гэлсэдэг байха. Энэнь зүбтэй. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо манай колхоз ходол орооһотой таряатайхан һуудаг. Үшөө үрэһэнэй эрхим сортын таряа гүрэндэ худалдадаг, хүршэнэртөө үгэдэг байхабди.

— Энэ хүнэй намтар бүри коллективизациин үеһөө эхилһэн байха, тиихэдэ залуухан басаган ябаһамби гэдэг,—гээд агрономнай хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлбэ. Михаил Шолоховой «Шэнэ хахалһан газар» гэжэ ном соо бэшэгдэһэндэ дүтэрхы юумые хөөрэдэг. Колхоз тогтоохо хүдэлмэри ябуулжа байһан хүнүүдые нюдарган баяшуулай мүрдэһэн, углуу тохойн саанаһаа буудаһан тухай хэлэдэг. Өөрөөшье нэгэ нүхэртэеэ һүни суглаанһаа бусажа

ябаһаар шууд алуулшан алдаа һэн ха. Тиимэ саг байгаа ха юм даа.

Иимэ хүнүүд тухай бүхэли номуудые бэшэхээр лэ даа. Одоол иимэ зонуудай мүнөө үе сагай ёһото геройнууд болоно бэшэ гү. Апполинария Харитоновнагай намтар уудалаа һаа, колхозно байгуулалтын, тэрэнэй хүгжэлтэ дэбжэлтын хуудаһанууд хойно хойноһоо һэхэрдэхэ. Үгышье һаа, дүй дүршэл тухайнь бэшээ һаа, газарта дурлаха, баян ургаса абаха онол аргада, һургуулида һургахал. Ондоогоор хэлэбэл, юумэндэ үнэн зүрхэнһөө хандахаар һургаха, һэшхэлтэй, сэбэр һайхан сэдьхэлтэй байхаар һургахал.

Хараха янзада, юрын лэ ород эхэнэр. Түбшэн даруу зантай, сог залита нюдэтэй. Дурлаһан ажал хэрэгтээ бүхы хүсэ шадабаряа зорюулһан хүн гэжэ хөөрэлдэжэл эхилхэһээ ойлгохоор.

Орооһо таряанай түлөө тэмсэлэй халуун хүдэлмэри эхилэнхэй. Трактор машинануудай хүнхинөөн хэдыхэн хоног соо үдэр һүнишье замхабагүй. «Маяк» колхозой полинуудынь хада майла өөдэ аһаһан аад, трактор агтын абяан бүришье элеэр соностоно.

Хуушанай агроном Копыловагай ажабайдалда хэды олон иимэ хабар үнгэрөөб даа. Олон даа, аргагүй олон. Хабарайнь ажалые алтан намар ходол харюулдаг байгаа гү? Элдэбын болодог һаабза. Урмаа хухархааршье ушар али олон тохёолдодог бээз. Надежда Григорьевна Загладын хэлэһэнэй ёһоор, бүхы юумэндэ һэшхэл, үшөө дахин һэшхэл хэрэгтэй ха юм даа. Газараа һайнаар элдүүрилээд, һайн шанартайгаар тарилга хэхэдэ, ургаса абтадаг лэ юм гэжэ нүхэр Копылова өөрынгөө дүй дүршэл дээрэһээ тобшолол хэнхэй.

Нэгэтэ газараа тарилгада бэлдэжэ байһан үе һэн. «Вишняков муугаар хахалжа ябана. Зураад гарана» гэжэ нүхэдынь агрономдоо гомдобо. Иимэ ушарта Апполинария Харитоновна хатуу шанга ёһо гурим баримталдаг юм. Тэрэ трактористые полиһоонь гурба дахин үлдөө һэн. Хэды дахин шалгуулаад, хэһэн ажалаа агрономдо голуулхадаа, тэрэ тракторист плугаа зүбөөр тодхон, һайнаар хахалжа эхилээ. 1-дэхи отделенидэ механизаторнууд бултадаа эбтэй эетэй, бэрхэ зонууд. Тиигэбэшье ганса нэгэ иимэ ушар гожахёолдодог даа. «Газараа муугаар, гүйхэнөөр хахалжа ябаһан хүнтэй дайралдаа һаа, хайран газар бү гутаа, эндэһээ түргэнөөр холодо гэгшэб» гээд агроном Копылова хөөрэнэ.

— Һайнаар элдүүрилһэн газар гээшэ, малшанай үгөөр хэлэбэл, үдхэн зөөхэй шэнги юумэл,— гэжэ энэ агроном газараа магтана.

Складуудай тэрэ городогнай орооһо таряагаар билтарма дүүрэн. Набтаршаг бэетэй, кирзовэ сабхитай, телогрейкэ үмдэнхэй мүнөөхи наһажаал эхэнэрнай нэгэ хүнтэй хамта ехэ склад соо ябажа байна. Тэрэнь дундуураа ута гэгшын коридортой, хоёр тээгүүрээ олон таһалгатай. Тэрээн бүхэндэнь шаб шара шэниисэ аржын харагдана. Мүнөөхи хоёр хүн багахан тэбхэр хабтагай дээрэ хүрэнгын таряан тухай тодорхойгоор бэшээд, столб бүхэндэ хадажа ябанад. Хабар хараашадамнай адлирхуу даа, хэмжүүрынь лэ ондо ондоо байжа болоо ха бы даа. «Элита», «Онохойская-4», ургаха шадалынь 98 процент» гээд харагдана.

Үрэһэнэй таряа хадагалха, сэбэрлэхэ, юрэнхыдөө хүрэнгэ бэлдэхэ талаар агроном Копылова өөрын онсо онол аргатай. Таряа сохиһоной һүүлээр заатагүй амаруулха хэрэгтэй. Эгээл энэ үедэ үрэнь эдеэшэдэг гэнэ. Тиигэһэнэй һүүлээр сэбэрлээд, анализынь абаад, склад соо хабар болотор хадагалдаг гуримтай. Үбэлэй хүйтэндэ ойронь хүрэжэ огто болохогүй. Шанга хүйтэндэ хүрэнгын таряа урбуулаа, онгилоо һаа, ургаха шадалынь доошоо болодог гэжэ нүхэр Копыловагай дүй дүршэл тодорууланхай.

— Элитнэ үрэһэн гектар бүриһөө 4-5 центнер таряа үлүү ехээр үгэдэг. Тиимэһээ хүрэнгынгөө бүхы таряае иимэ шанартай болгохо гэжэ оролдонобди,—гээд агроном А. Х. Копылова хөөрэнэ.

Энээниинь мүнөө жэлэй ургаса үшөө дахин гэршэлбэ. 4 мянга шахуу гектар орооһото ургамалай гектар бүриһөө дунда зэргээр 16 центнер таряан абтаа. Тус колхозой 1-дэхи отделениин механизаторнуудай ажалай үрэ дүн бүришье һайн. Зарим зарим газарһаа гектарай 30—32 центнер таряа хуряагаа. Эдэ бүгэдын ашаар Тарбагатайн «Маяк» колхоз мүнөө жэлдэ 90 мянган пүүд эрхим таряа гүрэндэ худалдаа. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 24 мянган пүүдээр ехэ болоно. Гадна «Онохойская-4» сортын 1400 центнер үрэһэнэй таряа гүрэндэ худалдаһан байна. Һүүлэй 5-6 жэлэй турша соо энэ колхоз ходо һайн ургаса абана. Агроном А. Х. Копыловагай ажалай аша габьяа энээндэ бии байһаниинь элитэ.

Д. ЖУГДУРОВА.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 ой ноябриин 15.

Усть-Ордын округhоо

СОВХОЗОЙ ҮДЭШЭ

Алайрай аймагай Нилхай нютагта дүтэлхэдэ, хоёр дабхар шулуун гэр холоhоо сайжа мандайн харагдадаг. Уужам hаруул энэ гэрэй нэгэдэхи дабхартань «Нильхайский» совхозой 1-дэхи отделениин конторо, ехэ клуб, хоёрдохи дабхартань библиотекэ, политическэ гэгээрэлэй таhаг байдаг.

hаяхан, ноябриин 5-най үдэшэ тэрэ клуб соо хоёр зуу холо гаран хүн сугларба. Тэдэнэй дунда совхозой хүдэлмэришэд, механизаторнууд, hаалишад, малшад, hургуулиин hурагшадшье олон. Эдэнэр Октябриин хубисхалай hайндэрэй баярай суглаанда ерэhэн байгаа.

Клубай фойе соо хүгжэм зэдэлжэ, залуушуул хатар танца наадана. Баярай суглаан удачшьегүй эхилээд, зал соо абяа шамээгүй болобо.

Клубай сценын саада ханада Ленинэй томо зураг харагдана. Агуухэ Октябриин социалис революциин 45 жэлэй ой тухай элидхэл эндэхи участогай врач Т. М. Ежова хээ. Октябриин хубисхалай угаа ехэ удха шанар тухай, партиин XXII съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө оролдон, совет арадай туйлажа байhан амжалтанууд тухай, мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай элидхэлшэ тогтон хэлэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр совхозой залуушуулай өөhэдынь эмхидхэhэн hонирхолтой концерт болоо.

Хүшэгын саанаhаа сагаан сагаан самсатай ород, буряад хүбүүд, басагад гаража, комсомол тухай дуу хонгёо hайханаар татан дуулаба. Эдэ дуулагшаднай хэд гээшэб гэхэдэ, совхозой hаалишан басагад—Клара Хазагаева, Люба Сорокина, Неля Низгеренко, Ася Данилова, трактористнууд Анатолий Пушкарев, аха дүү Непокрытовтан, Валерий Атенов болон бусад дуулаhан байба. Эдэнэй дуулаха аялгада тааруулан, агроном Тамара Ежова баянаар хүгжэмдэнэ. Клубые даагша Людмила Швец, багша Екатерина Юркевич «Хойто зүгэй hүни», «Заводой гудок дуугарба» гэhэн дуунуудые дуулаа.

hаалишан Нина Саликова «Худагай хажууда («У колодца») гэhэн ород арадай дууе угаа hайханаар дуулажа, суглаанда ерэгшэдые баясуулаа. Сугларhан зоной гуйлтаар hаалишан Саликова үшөө хэдэн дуу дуулаба.

Удаань hаалишан Клара Хазагарова, багша Екатерина Юркевич, hурагшад Рая Тихонова, Феня Бадмина болон бусад «Бульба» гэжэ белорусс арадай, «Жок» гэжэ молдаван арадай танцануудые хатарба.

Концертын hүүлээр клубай уужам hаруул фойе соо ёохор, танца болоо. Гар гарhаа барилсаад, эрьелдэн, мушхаралдан наададаг эндэхи ёохор илангаяа hонирхолтой:

«Хададаа хансинама
кашаалкамнай,
Ханитандаа шууяма үетэмнай.
Эрьелдээд наадая,
Эдиинскээр зугаалая,
Мушхаралдаад наадая,
Модоонсёор зугаалая!» — гээд Нилхай нютагай залуушуул ханхинаса дуулан хатарна.

hүниин хахадhаа үнгэртэр наадаад, совхозой хүдэлмэришэд, трактористнууд, комбайнернууд, hаалишад, малшад хүхюутэй баяртай тарабад.

Ц. Будаев.

Нилхай нютаг.

Зураг дээрэ: Усть-Ордын национальна округой шэнэ баригдаhан промкомбинат.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

Хориин намарай хорин дууhаа

**

Халуун ороноо
нимдэн бусаhан
Хараасгайн далиие
нидхэ дээрэш табижа,
Алим жэмэсэй шүүhые
Амандашни дуhаажа,
Дулаан намарай,
Дуулим энэ сагаар,
Улаан сэсэгни,
Дуугаа шамдаа зорюулнам.

***

Жэбэрүүн хүйтэн намар гээд,
Жэргэмэл минии шубуухай,
Жэрьемэ дуугаа хуряагааш.
Жэн дулаахан хабарые
Жэгдэхэн таладаш асараа hаам,
Жэргэхэ гүш?—хэлыш даа.

***

Үдын уйтан харза руу
Үлхөө хахуули табижа,
Аяар доро хоргодоhон
Алтан загаhа хүлеэнэм.
Хориин уужам тала руу
Хоёр нюдэеэ алдажа,
Алаг зүрхэндэш хоргодоhон
Арюун дурыеш хүлеэнэм.

***

Хоёр нюдэншни—наран зула,
Хоёр уралшни—талын булаг.
Наран зулын хиртээ hаань,
Наhан соогоо төөришэхэб.
Талын булагай шэргээ hаань,
Тамир алдан ангашахаб.

***

Мэлигэн сагаан Хориин тала!
Мэдэрэл дүүрэн зүрхыем
Шуран ганса хүүхэнэйш
Шулуун шэнги болгоо hаань,
Элдин шинии нюруу дээр
Энхэ дуран үгы гээд,
Этигэхэм сохом даа.

***

hара сагаан. Хюруу сагаан.
hарабшалнам.
hанаам сагаан. Дурам сагаан.
Гунигланам.

**

Хээрэ талын
Хэжэм нарhан, дуулана гүш?
Шэнгээрhэн хангал
Шэмэг ногоон үhэндэш,
Шэбэнэн шэбэнэн дурлаhан,
hэмээхэнээр hэбидэг
hэбшээн гээшэлби.
Үе сагуудай
Үер долгин соогуур
Үнгэеэ хубнлан,
Үмхирөө hаашни
Үреэ хурдан шуурган болоод,
Үндэhэнэйш шууратар
Үлеэхэл гээшэлби.

Алас Дурнын түрүү hууриин түлөө

Буряадай ниислэл Улаан-Үдэ хотодо Алас Дурнын шатаршадай туладаан болошо эхилбэ. Алас Дурнын бэрхэ шатаршадай наадалгын нээлгэ дээрэ республикын спортивна обществонуудай союзай соведэй болон организациин түрүүлэгшэ нүхэр Калаганский, республикын шатарай секциин түрүүлэгшэ нүхэр Мамилов болон бусад үгэ хэлэhэн байна. Тиихэдэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэнүүд, мүн «Байгал» журнал эрхим наадагшадта үгэхэ тусхай шан тогтоогоо гэжэ сугларагшадта соносхогдоо. Удаань главна судьягай орлогшо нүхэр Греловский мүрысөөнэй дүрим тухай мэдээсэбэ. Жээрбэ таталган болоо.

Нааданда хабаадалсаха Приморини хизаарай, Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэд ерээгүй байhан дээрэhээнь 1, 2, 16 номер татагдангүй үлэшоо. Татагдаhан жээрбэ иимэ үрэ дүнтэйгөөр гараhан байна гэхэдэ: 3. Афанасьев (мастерта кандидат) Яхадай АССР; 4. Мункоев (1-дэхи разрядай шатаршан) Буряадай АССР; 5. Ушаков (мастерта кандидат) Буряадай АССР; 6. Самарин (мастерта кандидат) Буряадай АССР; 7. Мельников (1-дэхи разрядай) Магаданай область; 8. Крашатник (1-дэхи разрядай) Камчатска область; 9. Власов (мастерта кандидат) Буряадай АССР; 10. Козлов (1-дэхи разрядай) Хабаровска хизаар; 11. Артыков (1-дэхи разрядай) Магаданай область; 12. Тимофеев (мастерта кандидат) Хабаровска хизаар; 13. Ремизов (1-дэхи разрядай) Шэтын область; 14. Матвеев (1-дэхи разрядай) Амурай область; 15. Гопфауф (1-дэхи разрядай) Сахалинай область.

Түрүүшын нааданда мастерта кандидат Ушаков Хабаровскын шатаршан Тимофеев хоёрой уулзалгада ехэ анхарал хандуулагдаhан байна. Ушаков нүгөөдынтөө тактическа гоё сохилто хэхэеэ байhыень обёороогүй, тиигэжэ Тимофеев түргэн шүүбэ. Афанасьев Матвеевые, Власов Крашатнигые илаа. Самарин Артыков хоёр тэнсээ. Мункоев—Ремизов, Мельников—Козлов гэгшэдэй парти хойшолуулагданхай.

В. Мамилов.

ХИЛЫН САДАНАhАА

Владимир Ильич Лениндэ зорюулагдаhан выставкэ

ГАВАНА, ноябриин 13. (ТАСС). Кубын хэлхеэ холбооной министерствын байшан соо В. И. Ленинэй ажабайдалда, ажал ябуулгада зорюулагдаhан выставкэ үсэгэлдэр нээгдэбэ. Эндэ зуун хорин фотографинууд табигданхай. Энэ выставкэ Октябриин 45 жэлэй ойн hайндэртэ зорюулагданхай.

Выставкэ нээлгэ дээрэ үгэ хэлэhэн Кубын хэлхеэ холбооной министрэй нэгэдэхи орлогшо Луис Бланко Октябриин социалис революци бүхы хүн түрэлтэндэ, тусхайлбал, революци хээд, социалистическэ общество байгуулжа байhан Кубын арадта тон ехэ удха шанартай байгаа гэжэ хэлэбэ. Хүн түрэлтэнэй гүн ухаата В. И. Ленинэй Октябриин революцида тон ехэ үүргэ дүүргэhыень тэмдэглэбэ.

Энэ выставкэ хүн зониие ехээр hонирхуулба. Хэдэхэн часай турша соо мянга гаран хүн орожо хараа.

Сагаан байшанда болоhон зүблөөн тушаа

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 13. (ТАСС). Президент Кеннедиин үнгэргэhэн үсэгэлдэрэй зүблөөнэй дүнгүүдые нюусаар барижа байна. Ассошиэйтед пресс агентствын Вашингтонhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, ООН-до саг үргэлжэ байдаг США-гай түлөөлэгшэ Эдлай Стивенсон, Аюулгүйн Соведтэ байдаг Стивенсоной орлогшо Чарльз Иост, Кубын асуудалые ООН-до хэлсэхэ талаар Стивенсоной тусхай советник Джон Макклой болон США-гай аюулгүйн национальна соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэй президентын юун тухай хэлсэhые Сагаан байшан сэхэ хэлэжэ үгэхэhөө арсаба.

Хэблэлэй талаар президентын туhалагша Пьер Сэлинджер энэ зүблөөе «мүнөөнэй байдалай үргэн шэнжэлэл» гэжэ нэрлэбэ.

Зүблөөнэй hүүлээр ямар нэгэн шэнэ политическэ мэдүүлгэ тунхаглагдаха гэжэ би hананагүйб гэжэ Сэлинджер хэлэбэ. «США-гай политикада ямаршье хубилалта болоогүй» —гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Сагаан Байшан вторнигойнгоо—ноябриин 13-най — программа соо аюулгүйе сахиха национальна соведэй стратегическэ бүлэгэй зүблөө хэхээр хараалаагүй байгаашье hаа, тиимэ зүблөөн зарлагдахадаашье болохо гэжэ Сэлинджер мэдүүлбэ.

Стивенсондо болон ООН-дохи тэрэнэй ханинарта ямар нэгэн шэнэ заабаринууд үгтөөгүй ха гү гэhэн асуудалhаа Сэлинджер далдиржа, харюу үгэбэгүй.

Германиин компарти ургажа, бэхижэжэ байна

БЕРЛИН, ноябриин 13. (ТАСС). Бонной засагаархидай хуули бусаар хориhон Германиин коммунис партиин Центральна Комитедэй орган болохо ФРГ-дэ нюусаар гаража байдаг «Фрейес Фольк» газетэ КПГ-гэй гэшүүдэй олошоржо байhан тухай мэдээсэнэ. hүүлшын үедэ олон шэнэ патриодууд партиин зэргэдэ оробо гэжэ ноябриингаа номерто «Фрейес Фольк» мэдээсэнэ. КПГ-гэй зуу шахуу партийна бүлэгүүд предприятинуудаар байгуулагдаа, мүн КПГ-гэй гэшүүдые нэгэдүүлhэн олон партгруппанууд тэдэнэй hуудаг газарнуудаар байгуулагдаhан байна. Предприятинуудта хэблэгдэн гаража байдаг КПГ-гэй газетэнүүдэй too зуугаад гаран болоо.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлые шангадхаха

БЕРЛИН, ноябриин 13. (ТАСС). Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай заседани эндэ болобо. Кубын бэеэ даанги байдалые аршалха, буу зэбсэг хуряаха, Германиин байдалые амгалан ёhоор шиидхэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй президиумэй шиидхэбэринүүд болон дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэмжээнүүд тушаа хэлсэгдэбэ.

Заседани тухай тунхаглагдаhан коммюнике соогоо эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй Президентын уялга дүүргэгшын бэшэгтэ анхаралаа ехээр хандуулыт гэжэ эб найрамдалай тала баригшадай бүхы национальна комитедүүдтэ болон эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байдаг бүхы организацинуудта ФСМ-гэй секретариат хандаба. Тэрэ бэшэг соонь Кубын эрхэ сүлөөе болон бэеэ даанги байдалые аршалхын, Карибска далай шадархи байдалые hайжаруулхын түлөө арадуудай тэмсэлые шангадхахые уряалhан байна гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха тушаа хэлсээ хэжэ байгаа арба найман гүрэнүүдэй комитедэй Женевэдэ дахин хүдэлмэрилжэ эхилхэ тухай хэлээд, атомта гүрэнүүдэй хоорондо агаарта, замбуулинай дайдада, газар доро, уhан доро атомна зэбсэг туршалгые болюулха тухай, бүхы зүйлэй атомна зэбсэгые үгы хэхэ тухай, мүн хари гүрэнүүдэй сэрэгэй баазануудые усадхаха тухай хэлсээ баталхые секретариат уряална.

Суднануудай ээзд Кубые газаашалха ябадалые буруушаана

ЛОНДОН, ноябриин 13. (ТАСС). Дэлхэйн 18 гүрэнүүдэй оролсодог судна ашаглалгын уласхоорондын палата Кубын Республикатай наймаа хэхэhээ «hайн дураараа арсаха» гэhэн захиралта судныи ээздтэ үгэхэhөө баhа дахин арсаба.

Судна ашаглалгын уласхоорондын палатада ородог оронуудай судануудые Кубатай наймаа хэхыень хорихо тухай Америкын худалдаа наймаанай институдай тус палатада дурадхаhан резолюциень үсэгэлдэр Лондондо болоhон энэ палатын яаралтайгаар татагдаhан заседани буруушааба.

КУБАДА ДОБТОЛХО ГЭҺЭН УРЯАНУУД

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 13. ТАСС-ай корреспондент В. Богачев иигэжэ мэдээсэнэ.

Америкын хархис этэгээдүүд зэбсэгтэ хүсөөр Кубада добтолон орохые уряалхадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, США-гай президент Д. Кеннеди хоёрой октябриин 28-да бэшэгүүдые абалсаhанайнь үг зорилгые болон удхые буруу hүргэхые хүсэнэ.

Түлөөлэгшэдэй палатын гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин гэшүүн Фассел Майамида иигэжэ мэдүүлбэ: «Кеннеди Хрущев хоёрой бэшэгүүдые абалсалга—уялгалhан зүбшөөл бэшэ байhан туладань» США-гай президент Кубада добтолхогүйб гэhэн үгэеэ үгөө бэшэ. Холбоото Штадууд Карибска далайда «юушье хэхэдээ дураараа» гэжэ тэрэ конгрессмен мэдүүлбэ.

Коммунизмда эсэргүү «крестово поход» хэхэ тухай номнодог «Истерн Эйрлайнс» компаниин правлениин түрүүлэгшэ Риккен-Бэккер гэгшэ хэтэрхэдээ Карибска далайдахи байдалые hайжаруулха тухай хэлсээе «Кеннедиие Хрущевой татажа оруулhан занга» гэжэ нэрлэбэ. Иимэрхүү уряатай олон тоото статьянуудые Америкын газетэнүүд үдэр бүри гаргажал байна.

Аха дүүнэрэй бэе [...] алалсаха дайнд[...] хабаадалсахаhаа ар[...]

КАИР, ноябриин 13. (Т[...]
Мэнэ hаяхан Иорданиин [...]
рай сэрэгэй команд[...]
байhан, үсэгэлдэр само[...]
ОАР тэрьедэжэ ошоhон [...]
Мухаммед Хамза эндэ [...]
конференци хэбэ.
Йемендэ эсэргүүгээр [...]
жэ байhан аха дүүнэрэ[...]
бэеэ алалсаха дайнhаа [...]
hан дээрэhээ ОАР-та ер[...]
жэ тэрэ хэлэбэ.
Йемендэ эсэргүүгээр [...]
жэ байhан дайнда Иорд[...]
агаарай сэрэгэй хүсэ[...]
толгойло гэжэ Хусейн[...]
намда захираа, тэрэ зо[...]
hон түсэбэйнь ёhоор, [...]
ниин агаарай сэрэгэй р[...]
на самолёдуудай эск[...]
Йеменэй республикада[...]
гүү дайнда хабаадалс[...]
гэжэ Хамза мэдүүлбэ. [...]
үдэрэй саада тээ Сау[...]
Аравиин Таиф гэжэ аэ[...]
дээрэ тэрэ ошоhон байн[...]
дэ хэзээшьегүй Йемен[...]
толго хэхэ сэрэгэй оло[...]
лёдууд суглуулагдаhан [...]
Иорданиин зургаан ре[...]
самолёдууд тэрэ а[...]
дээрэ ниидэжэ ошон[...]
жэ Хамза хэлэбэ.

Англи США хоёр [...] Йемендэ эсэргүү [...] добтолго эмхидх[...]

КАИР, ноябриин 13. [...]
Таизда (Йемен) гара[...]
даг «Аль-джумхурия» [...]
баруунай империали[...]
гүрэнүүдэй Йеменэй [...]
эсэргүү хорото хэлсэ[...]
рүүлhэн статья толилб[...]
«Англиин правит[...]
Йемендэ экономическ[...]
гүй болошохоhоо айна, [...]
дэ болоhон революци [...]
хахад аралай урда [...]
Англиин үндэhые та[...]
хонь гэжэ тоолоно. Х[...]
Штадууд тухай хэлэхэ[...]
hаа, имамуудай захир[...]
ха үедэ гартаа оруул[...]
нүүдээ алдахаhаа а[...]
гэжэ тэрэ газетэ бэшэ[...]
Англиин болон бу[...]
руун гүрэнүүдэй Йеме[...]
публикын правитель[...]
дэрхэhээ арсаhан [...]
Йемендэ боложо ба[...]
рэгтэ ямаршье хубил[...]
жэ шадахаяа болёо г[...]
газетэ тэмдэглэнэ.

ОАР-ай гүйсэд[...] соведтэ

КАИР, ноябри[...]
(ТАСС). Үсэгэлдэр [...]
гүйсэдхэхэ соведэй [...]
заседани Али Сабри[...]
бэри доро болобо.
ОАР-ай гүйсэдхэхэ [...]
гэшүүд Йемендэхи [...]
мүн Йеменэй Арабай [...]
ликада, нэн түрүүн [...]
лэй, техническэ ка[...]
эмхидхэхэ талаар т[...]
гэхэ тухай асууд[...]
зүбшэн хэлсээ гэжэ [...]
ри мэдүүлбэ.

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

СОЛОНГОС АРАДАЙ ОРОНДО

Хариин гүрэнүүдээр аяншалха болоhон хүнүүдээр сэнхир экспрессэ hуугаад, Эхэ ороноймнай зүүн-урдахи хилэ дээрэ оршодог Забайкальск станци хүрэжэ ерэгдээ.

Эндэ удааншье бэшэ байhанаймнай hүүлээр Хитадай Арадай Республикын түмэр замшад поездыемнай жолоодоhоор, аян замаа үргэлжэлүүлбэбди. Хада хабсагайгаар бүхэнтэhэн Хинганай шэлые дабахатай зэргэ байгаалиин уларил манай Байгал шадарайхиhаа hураггүй ондоо, нилээдгүй дулаан байhанаа мэдүүлнэ.

Манжуурай тала дайдаар сэхэ зүүлhэн түмэр замаар сүүдхэ хахад ябаад, Корейн Арадай Демократическа Республикын хилэ хүрэжэ ерэгдэбэ.

Аажамаар урдаhан Ялуцзян мүрэн булангиртай hаарал уhаяа Шара далайда намдууханаар шудхана. Ульгэр түүхэдэ ороhон энэ мүрэнэй баруун эрьедэ Хитадай Аньдун, зүүн эрьедэнь — Корейн Синычжу городууд хаяа хадхан оршодог. Хүршэ хоёр арадай эдэ городуудые мүрэн дээгүүр hунаhан түмэр хүүргэ холбодог юм.

Ялуцзян мүрэнэй зүүн эрьеhээ одоол солонгос арадай газар дайда, хүн зонойнь ажабайдал харагдажа эхилбэ.

Солонгос арадай орон нютагай байгаалиин hайханаар hонирхохогүйн аргагүй. Бэе бэетэеэ үлхэлдэн ошоhон хадын эбэрээр жэмэстэ модод тарятай, доогуурнь рисэй полинууд нэмжынэ. Солонгос арад урда сагhаа хойшо эхэнэр, эрэгүй сагаан хубсаhа үмдэдэг заншалтай. Поли дээрээ хүдэлмэрилжэ байhан таряашад долгилон байhан нуур дээгүүр тамаржа ябаhан хун шубууд шэнгеэр холоhоо харагдана.

Сентябрь hара манай эндэхи уларилаар ёhотой намаршье hаа, Корейдэ аяма дулаахан зун. Модоной набшаhа намаануудшаралхая забдаашьегүй, ноб ногоохон зандаа. Рис болон бусад ургаса хуряалгада hаял бэлэдхэжэ байhан хэбэртэй. Мужаатан тэбхылдэhэн тарянай хоорондуурхи hубаг канавын уhан шэргээгдэнэ, зарим тээhээ сайhан поли дээрэ хуряалгашье эхилэнхэй. Ута гэгшын эшэтэй улаан тугууд намилзана. Тэндэ хүдөө ажахын хамтаралай мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан бригадынхидай ажаллажа байhан тухай купе соо суг ябалсаhан Корейн арадай сэрэгэй офицер манда тайлбарилан хэлээ hэн.

СОЛОНГОС АРАДАЙ НИИСЛЭЛДЭ

Корейн Арадай Демократическа Республикын ниислэл хото олон зуун жэлэй түүхэтэй. Тэдэнгам мүрэнэй хоёр эрьеэр нэмжын hунаhан энэ хотодо аяар найман зуу гаран жэлэй саада тээ баригдаhан хэрэмэй зарим үүдэн дабхаряатаhан хушалтынгаа дүрбэн булангые тэнгэри өөдэ хятайлган, урда сагай барилгын шэмэг болон харагдана.

Пхеньян городой түүхэдэ үзэгдөөгүй түргэн, хэм жэмжүүрээршье ехэ, оньhожоруулагдамал барилга тухай хэдэн үгэ хэлэхэhээ урид, Америкын империалистнуудай энэ гүрэндэ дайгаар добтолжо ороод, зэрлиг муухай ааша гаргаhыень заатагүй хэлэхэ хэрэгтэй. 1953 оной июль болотор дүрбэн зуу мянган хүн зонтой Пхеньян дээрэ 400 мянгаhаа дээшэ бомбо хаяжа, энэ городые үнэhэн тоборог, газартай жэгдэлhыень солонгос арад үеын үедэ мартахагүй.

Шунахайран добтолhон империалистнуудые Корейн арадай сүлөөрэлгын армиин намнан үлдэhэнhөө хойшо арбаад жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо Пхеньян город шэнээр hалбаран хүгжэжэ байна. Солонгос арадай ниислэл хотоёо «Сэсэг набшаhата залуу наhанай город» гэжэ нэрлэдэгынь дэмы бэшэ. Тэдэнгам мүрэнэй хойто бэедэ шугам сэхээр зурыhан үргэн уужам үйлсэнүүдтэ сайбар сагаан үнгэтэй олон дабхар байшангуудые харахадаа, урмашахагүйн аргагүй...

Гол гудамжын урда Пхеньянай оперно театрай байшан зүг бүхэн тээшэ хятаралдаhан хушалтатай национальна түхэлөөрөө бусад гэрнүүдэй дундаhаа онсо шалгарна. Тэрээнэй баруун хойнохоно оройдоо 56 хоног соо баригдаhан долоон дабхар универмаг энэ үйлсын үшөө нэгэ шэмэг болонхой. Ниислэл хотын хэдэн арбаад дээдэ hургуулинуудай студентнүүдэй хүсөөр шулуугаар хүбөөлэгдэhэн Тэдэнгам мүрэнэй эрье дээгүүрхи сэсэрлиг соогуур ябахада хэды зохид, ямар hайхан бэ!

Үшөө саашаа зүүлhээр ябахада, «Моранбон» парк угтан абадаг. Эндэ Пхеньянай ажалшадай амардаг, сэнгэдэг аятай зохид сэсэрлигүүд, зунай театр, фонтанууд, элдэб түрэлэй олон модод тарятай. Мрамор шулуугаар табсантуулан табиhан ута гэгшын гэшхүүр паркын дундаhаа үндыhэн хадын оройдо абаашаха. Тэрэ хадын орой дээрэ солонгос арадые японой империалистнуудhаа сүлөөлхын түлөө тулалдаанда ами бэеэ үгэhэн совет сэрэгшэдтэ дурасхаалай ехэ хүшөө hүр жабхалантайгаар харагдана.

Эгээл энэ үндэр дээрэhээ Пхеньян городой баруун заха альган дээрхэнэ шэнгеэр харагдана. Эндэhээ холо бэшэхэнэ үшөө нэгэ үндэрэй оройдо хүсэтэ хүлэгтэ hунддалдаhан хоёр хүнэй хүшөө хүхэрэгшэ тэнгэри өөдэ, хөөбэлзэгшэ үүлэн дээгүүр тэгүүлжэ ябаhан мэтээр үзэгдэнэ. Энэмнай солонгос арадай үльгэр туужаhаа абтаhан зол жаргалта байдалай түлөө тэмсэлэй hүлдэ—«Ченлима» гээшэ.

«Моранбон» паркhаа баруулжаа hунаhан гол гудамжануудта солонгос арадай революциин музейн, гүрэнэй засаг түрын зургаануудай байшангууд зэлэ татан жэрылдэнэ. Городой центрhээ зүүлжээ, заха тээшэ ошоhон үйлсэнүүдтэ шэнэ барилгын «шадитэ» хүсэн тобойсо харагдана. Ута ута үлгүүрнүүдээ иишэ тиишэнь hарбайлдаhан крануу ехэ панельнүүдые (бүхэли хана) тэрэ зандань үргэжэ ерээд, арбаад дабхар гэрнүүдэй оройдо гаргана.

АРАДАЙ АЖАХЫН ТУЙЛАЛТАНУУДАЙ ВЫСТАВКЭДЭ

Ниислэл хотын зүүн захада эмхидхэгдэhэн арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ хүн зон олон. Тэдэнэй хараха, hонирхохо юумэншье элбэг. Ажалай партиин хүтэлбэри доро ябажа, солонгос уласай зол жаргалта социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ туйлаhан бүхы амжалтануудыень, орон дэлхэйн баялигые энэ выставкэ дээрэhээ обёорон харахаар. Арбаад жэлэй туршада арадай ажахын hалбари бүхэндэ хэгдэhэн ажал хэрэгүүдые аржыса харуулhан экспонадуул хэдэн олон павильон соо табяатай.

Улаан торгон дээгүүр бэшэгдэhэн уряа лозунгоор бүрхөөгдэhэн үүдээр орохотой зэргэ, машина бүтээлгын павильон эхилнэ. Хэдэн мянган киловольт электроэнерги дамжуулха хүсэтэй мантан томо трансформатор, ашаанай автомашина, трактор, хүдөө ажахын элдэб техникэ, электровоз болон вагонууд социализм байгуулха үргэн зам дээрэ гараhан солонгос арадай промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байhанай бодото гэршэ болоно.

— Металлургическа промышленность ажахымнай hалбари бүхэниие хүгжөөхэ үндэhэ hуури, — гээд түхэреэхэн сагаан шарайтай залуухан экскурсовод басаган бидэндэ үшөө нэгэ павильон соо орохо зуураа хөөрэнэ. Эндэ хара металлургиин хүгжэлтэ тодорхойгоор харуулагданхай. 1962 ондо 1 миллион 200 мянган тонно буладай үйлэдбэрилэгдэхэ байhыень мэдэбэбди. Үшөө шэрэм, прокат, түмэр хоолой, рельс гаргаха ба нүүрhэ малтаха гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай.

Үшөө нэгэ павильон соо металл болбосоруулдаг элдэб түхэлэй орёо оньhото станогууд жэрытэр табяатай.

Саашаа хүдөө ажахы дээрээ туйлажа байhан амжалтануудынь хани барисаатай гүрэнhөө ерэhэн хүнүүдэй сэдьхэлые бүри ехээр баясуулна. Солонгос нүхэдэй «замай залуушадай» нэгэ га газар дээрэhээ аяар 14 тонно рис ургуулаад байхада, баясангүй гарахаар бэшэ.

ТЕКСТИЛЬНЭ КОМБИНАТ — ОРОНОЙ ЭГЭЭЛ ТОМО ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ НЭГЭН

Пхеньян городой дундуур мэлмэрэн урдаhан Тэдэнгам мүрэнэй нүгөөдэ эрьедэ оршодог 12 мянган хүдэлмэришэдтэй текстильнэ комбинат ниислэл хотын эгээл томо предприятинуудай нэгэн. Энэ предприятиин үйлэдбэрилдэг продукци гайтай ехэ, түүхэншье гайхалтай hонин. Хүдэлмэришэдэйнь нэхэн гаргадаг ноохон, торгон, пумаажан, бусад бүдүүд энэ жэлдэ хамта дээрэ 250 миллион метр болохо юм.

— Комбинаднай 1949 ондо байгуулагдажа эхилhэн юм,—гэжэ комбинадай ажалай баатар нүхэр Ко Юн Сун хөөрэбэ. — Илангаяа дайнай hүүлдэ hэргээн бодхоолгодомнай Советскэ Союз ехээр туhалhан байна. Олонхи станогууднай танай оронhоо асарагдаhан...

Эршэтэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг тус комбинадай оло мянган хүдэлмэришэд социалис ёhоор ажаhууха, ажаллахын түлөө тэмсэжэ, эрхим жэшээ харуулна. Тэдэнэй дундаhаа 500 гаран хүдэлмэришэд элдэб hуралсалда хабаадалсажа, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Комбинадайнь дэргэдэ политическэ институт, хэдэн дунда hургуули, техническэ училище, түрүү дүй дүршэл шудалха ба мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ олон курс хүдэлмэрилнэ.

ГОЁ ДАА КЫМГЫНСАН!

«Кымгынсан ошоогүй hаа, Солонгос ороной hайханиие хараагүй гээшэш» гэжэ эндэ хэлсэдэгынь дэмы бэшэ. Вонсан городhоо урагшаа, далайн эрьеэр зуугаад модоной газарта, тэнгэриин үүлэ нэбтэ харбаhан орьёл үндэр шулуун хадануудтай, аяар тэрэ шубуунай ниидэлгэhээ сагаалхижа байhан хүүюур уhануудтай [...] гэжэ үзэсхэлэн hайхан [...] Урдань эндэ японой [...] амардаг курорт байhан, [...] оронойнгоо хуби заяа [...] hан солонгос арадай а[...] гэдэг газар болонхой.

«Алмазай» хадануу[...]до туристска аяншала[...]даг байрада ямар арю[...] ногоорон намжаарhан [...] Хоёр тээhээ хангил [...] гайн хоорондуур хүүе[...] горхониие үтсэхэдэ, «уралан дархалhан» у[...] адхаш[...]е шоройгүй сэб[...] луун хадануудта ург[...] хуша, шэнэhэн болон [...] нуудаар гайхахагүйн а[...]

Табсантан ошоhон [...] зүргэ харгыгаар, хэд[...] жэн хүүргэнүүдые да[...] дэ, «алмазай» хадын [...] гаран метртэ хүүюур [...] доошоо адхаржа байха. [...] рэй эхи абаhан нуур[...] луутай» нуур гэжэ со[...] дай үльгэр туужада [...]

Б. [...]
М. [...]

Редакторай орлог[...]
М. Н. [...]

Манай адрес, телефону[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 2[...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редакт[...]
ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и п[...]
—24-74, сельского хозяйства и советского строительс[...]
промышленности, транспорта, информации—35-14, [...]
литературы и искусства—34-05, писем и рабселько[...]
отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалте[...]
Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства [...]
Бурятской АССР.
Н00607.
Зак. № [...]

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной ноябрин 15.